

COMMISSIE

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 16 december 2003

inzake de steunregeling die Italië ten uitvoer heeft gelegd voor natuurrampen

(kennisgeving geschied onder nummer C(2003) 4328)

(Slechts de tekst in de Italiaanse taal is authentiek)

(2004/307/EG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 88, lid 2, eerste alinea;

Na de belanghebbenden te hebben verzocht om overeenkomstig bovengenoemd artikel hun opmerkingen in te dienen ⁽¹⁾ en gezien de ontvangen opmerkingen,

Overwegende hetgeen volgt:

I. PROCEDURE

- (1) Bij brief van 22 februari 1993, geregistreerd op 26 februari 1993, heeft de permanente vertegenwoordiging van Italië bij de Europese Unie de Commissie overeenkomstig artikel 88, lid 3, van het Verdrag in kennis gesteld van een ontwerpbesluit van de regio Sicilië houdende steunmaatregelen ten gunste van door natuurrampen getroffen landbouwbedrijven en tot wijziging van de geldende steunregelingen voor de landbouwsector. Het ontwerp is geregistreerd als staatssteun onder nummer N 126/93.
- (2) Bij brief van 17 maart 1993 heeft de Commissie om nadere informatie gevraagd. Aangezien een reactie van de Italiaanse autoriteiten uitbleef, heeft de Commissie hen bij brief van 15 juni 1993 gemaand haar de gevraagde informatie binnen 15 dagen gerekend vanaf die datum toe te zenden. Op 20 augustus 1993 heeft de Commissie een tweede aanmaning verzonden.
- (3) Naar aanleiding van bovenvermelde aanmaningen hebben de Italiaanse autoriteiten bij brief van 16 september 1993, geregistreerd op 26 september 1993, een onvolledig antwoord gezonden. Bij brief van 14 oktober 1993, heeft de Commissie de Italiaanse autoriteiten verzocht op passende wijze te reageren op de vragen die zij in de brief van 17 maart 1993 had gesteld.
- (4) De Italiaanse autoriteiten hebben geantwoord bij brief van 14 februari 1994, geregistreerd op 22 februari 1994.
- (5) Uit het antwoord in de brief van 14 februari 1994 bleek dat het ontwerpbesluit inzake steunmaatregelen dat op 22 februari 1993 door de Italiaanse autoriteiten was aangemeld, intussen was aangenomen als regionale wet nr. 6 van 12 januari 1993 ⁽²⁾ (hierna te noemen „regionale wet nr. 6/93”) en dat deze nieuwe wet aanvullende steunmaatregelen bevatte die niet waren vermeld in de kennisgeving die de Commissie overeenkomstig artikel 88, lid 3, van het Verdrag was toegezonden. De Commissie heeft derhalve besloten deze steun onder nummer NN 31/94 in te schrijven in het register van niet aangemelde steunregelingen.

⁽¹⁾ PB C 295 van 10.11.1995, blz. 5.

⁽²⁾ „Voorschriften voor de toelating van landbouwbedrijven die door buitengewone natuurlijke gebeurtenissen zijn getroffen tot de steunregeling van wet nr. 31 van 30 januari 1991. Herfinanciering van regionale wet nr. 13 van 25 maart 1986 alsmede voorschotten op de staatsmaatregelen voor de doelen als bepaald bij M.B. nr. 524 van 21 december 1987 tot uitvoering van Verordening (EEG) nr. 857/84” — Gazzetta Ufficiale (publicatieblad) van de regio Sicilië van 16 januari 1993.

- (6) Bij telex van 30 maart 1994 heeft de Commissie de Italiaanse autoriteiten verzocht de definitieve tekst van regionale wet nr. 6/93 toe te zenden en nadere informatie te verstrekken.
- (7) Aangezien de Commissie geen antwoord op genoemde brief heeft ontvangen, heeft zij de autoriteiten van Sicilië op 21 juni 1994 gemaand tot toezending van de gevraagde informatie.
- (8) Bij brieven van 14 juli 1994 en 14 september 1994, geregistreerd op 16 september 1994, hebben de Italiaanse autoriteiten gereageerd op de aanmaning van de Commissie.
- (9) Bij brief van 2 maart 1995 heeft de Commissie Italië meegedeeld dat zij geen bezwaar had tegen de steunmaatregelen zoals bedoeld in de artikelen 5 en 7 van regionale wet nr. 6/93, aangezien deze niet als staatssteun in de zin van artikel 87, lid 1, van het Verdrag werden beschouwd. Bovendien had de Commissie geen bezwaar tegen de herfinanciering van de steun vermeld in artikel 9 en artikel 15, lid 3 e.v., van regionale wet (Sicilië) nr. 13/86 ⁽³⁾. In dezelfde brief heeft de Commissie Italië niettemin meegedeeld dat zij zich het recht voorbehoudt deze steunmaatregelen in het licht van artikel 87, lid 1, van het Verdrag te onderzoeken ingeval algemene criteria worden aangenomen voor de beoordeling van steun in de vorm van zachte kortlopende leningen.
- (10) In dezelfde brief heeft de Commissie Italië bovendien meegedeeld dat zij besloten had de procedure zoals bedoeld in artikel 88, lid 2, van het Verdrag in te leiden tegen de artikelen 1 en 6 van regionale wet nr. 6/93 en de nationale wetgeving inzake steun aan de landbouw voor schade als gevolg van natuurrampen.
- (11) Het besluit van de Commissie om de procedure zoals bedoeld in artikel 88, lid 2, van het Verdrag in te leiden tegen zowel de artikelen 1 en 6 van regionale wet nr. 6/93 als de Italiaanse nationale wetgeving op het gebied van natuurrampen, was gebaseerd op het feit dat de verenigbaarheid van de artikelen 1 en 6 van regionale wet nr. 6/93 — waarmee steun aan door natuurrampen getroffen landbouwbedrijven wordt verleend — met de terzake doende communautaire richtsnoeren niet kon worden beoordeeld zonder tevens rekening te houden met nationale wetgeving op dit gebied, waarnaar voortdurend wordt verwezen in regionale wet nr. 6/93 en waarmee de betrokken steunregelingen zouden kunnen worden gecumuleerd ⁽⁴⁾.
- (12) Na inleiding van de procedure heeft de Commissie de Italiaanse autoriteiten verzocht om toezending van de onderstaande teksten, die niet overeenkomstig artikel 88, lid 3, van het Verdrag bij de Commissie waren aangemeld, opdat het onderzoek van regionale wet nr. 6/93 en de beoordeling van de nationale wetgeving inzake natuurrampen in gang kon worden gezet:
 - alle tot op dat moment aangenomen wetteksten die verband hielden met nationale wet nr. 590 van 15 oktober 1981 „Nieuwe voorschriften voor het Nationaal Solidariteitsfonds” of dienden tot wijziging of toepassing van deze nationale kaderwet op het gebied van natuurrampen. Aangezien regionale wet nr. 6/93 naar deze wet verwijst, moest de beoordeling betrekking hebben op beide wetten;
 - alle tot op dat moment aangenomen wetteksten die verband hielden met wetsbesluit nr. 367 van 6 december 1990, gecoördineerd met omzettingwet nr. 31 van 30 januari 1991 betreffende „Spoedeisende maatregelen ten gunste van landbouw- en veeteeltbedrijven die schade hebben geleden als gevolg van de uitzonderlijke droogte in het landbouwjaar 1989-1990” ⁽⁵⁾ of die dienden tot wijziging of toepassing daarvan, voorzover deze de grondslag vormden voor de afwijkingen en de speciale maatregelen van de artikelen 1 en 6 van regionale wet nr. 6/93;

⁽³⁾ Zie voetnoot 2.

⁽⁴⁾ Ten aanzien van de inleiding van de procedure heeft de Commissie met name gesteld dat het in zeker zin mogelijk is de beoordeling van de artikelen 1 en 6 van regionale wet nr. 6/93 te „isoleren” van de nationale wetgeving die de grondslag voor deze wet vormt, maar dat het praktisch gezien niet mogelijk is het verband te negeren dat bestaat tussen de regionale wet en de nationale wetgeving inzake natuurrampen, waarnaar in de regionale wet wordt verwezen en die tegelijkertijd bepalingen voor de herfinanciering en de wijziging daarvan bevat. Immers, de twee nationale wetten voorzien in nadere steunmaatregelen waarmee de betrokken steunregelingen volgens de destijds beschikbare informatie zouden kunnen worden gecumuleerd. In de tweede plaats zijn de voorwaarden voor de toelating tot de regionale steunregeling vastgesteld in de nationale wetteksten. Bij gebrek aan informatie over bovengenoemde aspecten heeft de Commissie derhalve geconcludeerd dat het niet mogelijk is om op grond van de beschikbare informatie de overeenstemming van de regionale steunmaatregelen met de communautaire criteria inzake vergoeding van door natuurrampen veroorzaakte schade vast te stellen.

⁽⁵⁾ Wetsbesluit nr. 367 van 6 december 1990 (Gazzetta Ufficiale (Italiaanse publicatieblad) — algemene reeks — nr. 285 van 6 december 1990), gecoördineerd met omzettingwet nr. 31 van 30 januari 1991 (bekendgemaakt in dezelfde Gazzetta Ufficiale, blz. 3) betreffende „Spoedeisende maatregelen ten gunste van landbouw- en veeteeltbedrijven die schade hebben geleden door de uitzonderlijke droogte in het landbouwjaar 1989-1990”.

- de tekst van wet nr. 185 van 14 februari 1992 „Nieuwe voorschriften voor het Nationaal Solidariteitsfonds”, dat destijds en ook nu nog de nationale kaderregeling inzake natuurrampen vormt, alsmede de teksten van alle besluiten tot wijziging, aanvulling en toepassing van deze wet;
 - de tekst van nationale wet nr. 198 van 13 mei 1985 ⁽⁶⁾ dat de grondslag vormde voor de afwijkingen en de speciale maatregelen van de artikelen 1 en 6 van regionale wet nr. 6/93, alsmede de teksten van alle wetsbepalingen tot wijziging, aanvulling en toepassing daarvan,
 - en voorts alle elementen van voornoemde wetten die relevant waren voor de vaststelling van het toepassingsgebied van de daarin vervatte maatregelen, de criteria voor de steunverlening en de bevoegdheden van de staat, de regio's en de autonome provincies inzake steunverlening.
- (13) Het besluit van de Commissie om de procedure in te leiden is bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen* ⁽⁷⁾. De Commissie heeft alle belanghebbenden verzocht hun opmerkingen over de betrokken maatregelen in te dienen.
- (14) De Italiaanse autoriteiten hebben bij brief van 12 april 1995 hun opmerkingen over de inleiding van de procedure tegen de nationale wetsbepalingen inzake natuurrampen bij de Commissie ingediend en haar de teksten toegezonden van alle nationale wetten die in het kader van de beoordelingsprocedure waren opgevraagd. De Italiaanse nationale autoriteiten hebben de regionale autoriteiten van Sicilië verzocht hun opmerkingen ten aanzien van regionale wet nr. 6/93 te maken. De Commissie heeft echter geen opmerkingen van de regionale autoriteiten ontvangen.
- (15) Bij brief van 19 april 2000 heeft de Commissie de Italiaanse autoriteiten verzocht om nadere informatie over de nationale wetgeving inzake natuurrampen en regionale wet nr. 6/93. In haar brief heeft de Commissie een deel van de vragen herhaald die zij in eerdere verzoeken om nadere informatie ten aanzien van deze wet had geformuleerd, maar waarop zij geen antwoord van de Italiaanse autoriteiten had gekregen. In deze brief ⁽⁸⁾ heeft de Commissie tevens benadrukt dat zij genooddakt zou zijn te beslissen op grond van de beschikbare documentatie, indien de Italiaanse autoriteiten zouden nalaten precieze antwoorden op haar vragen te geven.
- (16) De Italiaanse autoriteiten hebben bij brief van 20 november 2000 de informatie gezonden die de Commissie op 19 april 2000 had opgevraagd met betrekking tot de nationale wetgeving inzake natuurrampen. Tevens hebben zij erop gewezen dat de regionale autoriteiten van Sicilië de taak hadden informatie over regionale wet nr. 6/93 te verstrekken. De Commissie heeft echter nooit iets ontvangen.
- (17) De Italiaanse autoriteiten hebben vervolgens bij brief van 29 januari 2001 twee andere teksten gezonden, die verband hielden met wet nr. 185/92: ministerieel besluit nr. 100640 van 18 maart 1993 houdende voorschriften voor de toepassing van artikel 6 van wet nr. 185/92 en presidentieel besluit nr. 324 van 17 mei 1996. In voornoemde brief hebben de Italiaanse autoriteiten verklaard dat ministerieel besluit nr. 100460 van 18 maart 1993 nooit ten uitvoer is gelegd.
- (18) Op 13 november 2002 hebben de diensten van de Commissie besloten het onderzoeksdossier in drie delen op te splitsen: staatssteun C 12/A/95 betreffende alle steun tot herstel van door natuurrampen geleden schade die tot 31 december 1999 door Italië was verleend krachtens wet nr. 185 van 14 februari 1992, staatssteun C 12/B/95 betreffende alle steun die vanaf 1 januari 2000 door de Italiaanse autoriteiten was verleend krachtens wet nr. 185 van 14 februari 1992 en staatssteun C 12/C/95 betreffende de artikelen 1 en 6 van regionale wet nr. 6/93 en de overige in deze artikelen genoemde nationale wetten.

⁽⁶⁾ Steunmaatregelen voor schade veroorzaakt door natuurrampen en buitengewoon ongunstige weersomstandigheden in de maanden december 1984 en januari 1985. Nieuwe voorschriften inzake faciliteiten voor de invordering van de landbouweffingen zoals bedoeld in wet nr. 590 van 15 oktober 1981 — *Gazzetta Ufficiale* nr. 118 van 21 mei 1985.

⁽⁷⁾ PB C 295 van 10.11.1995.

⁽⁸⁾ Brief VI/10837 van de Commissie van 19 april 2000.

- (19) Bij brief van 10 juli 2003 heeft de Commissie Italië in kennis gesteld van het besluit C(2003) 2048 def. van 9 juli 2003 dat zij had genomen over de staatssteun C 12/A/95 betreffende steun tot herstel van door natuurrampen geleden schade, die Italië tot 31 december 1999 had verleend krachtens wet nr. 185 van 14 februari 1992.
- (20) Met betrekking tot de onvolkomenheid in de Italiaanse versie van punt 11.5 van de communautaire richtsnoeren voor staatssteun in de landbouwsector⁽⁹⁾ (hierna genoemd de „communautaire richtsnoeren”), waardoor de begunstigden van de steun op een verkeerd spoor zijn gebracht, hebben de Italiaanse autoriteiten in de brief van 7 augustus 2003 opgemerkt dat de argumenten die in punt 129 van het besluit inzake de staatssteun C 12/A/95 zijn aangevoerd ten aanzien van het niet terugvorderen van onverenigbare steun als bijdrage aan landbouwverzekeringspremies, ook van toepassing zijn op overeenkomstige maatregelen van de staatssteun C 12/B/95.
- (21) Bij brief van 23 september 2003 hebben de Italiaanse autoriteiten een wetsontwerp aangemeld, waarmee wet nr. 185/92 wordt ingetrokken en vervangen door een nieuwe wet in overeenstemming met punt 11 van de communautaire richtsnoeren (steun nr. N 449/2003).
- (22) Bij brief van 21 november 2003, geregistreerd op 24 november 2003 (aangevuld bij fax van 25 november 2003), hebben de Italiaanse autoriteiten nadere informatie en toelichtingen verstrekt over de wijze waarop wet nr. 185/92 vanaf 1 januari 2000 is toegepast.
- (23) De onderhavige beschikking heeft uitsluitend betrekking op de staatssteun die Italië vanaf 1 januari 2000 ingevolge wet nr. 185/92 heeft verleend, dat wil zeggen de staatssteunmaatregelen die in het kader van dossier C 12/B/95 zijn beoordeeld. De steunmaatregelen die voor 1 januari 2000 ingevolge wet nr. 185/92 door Italië zijn getroffen, alsmede de steunmaatregelen krachtens de artikelen 1 en 6 van regionale wet nr. 6/93 en de overige daarin vermelde nationale wetten worden beoordeeld in het kader van de steundossiers C 12/A/95 en C 12/C/95. Hiervoor worden afzonderlijke beschikkingen gegeven.

II. BESCHRIJVING

Inhoud van wet nr. 185/92

- (24) Wet nr. 185 van 14 februari 1992 is de vigerende Italiaanse kaderwet inzake natuurrampen, die voorziet in een groep maatregelen die tot doel hebben de landbouwers te beschermen tegen schade aan de landbouwproductie of de productiemiddelen als gevolg van natuurrampen, ongunstige weersomstandigheden of uitbraken van dier- of plantenziekten.
- (25) De financiële middelen waarmee de landbouwers worden gecompenseerd voor verliezen als gevolg van bovengenoemde gebeurtenissen, zijn afkomstig van het Nationaal Solidariteitsfonds, dat de regio's de benodigde steunbedragen toewijst. Met de oprichting van het fonds in 1970 is een automatisch mechanisme ingesteld waarmee specifieke maatregelen voor actieve en passieve productbescherming in de landbouwsector kunnen worden getroffen zonder dat voor elke maatregel een speciaal begrotingsontwerp moet worden uitgevaardigd.
- (26) De wet omvat twaalf artikelen, waarin vier fundamentele steunmaatregelen worden vastgelegd:
1. Steun ter compensatie van landbouwers voor verliezen als gevolg van natuurrampen en ongunstige weersomstandigheden.
 2. Steun bestemd voor de bestrijding van dierziekten.
 3. Steun voor initiatieven voor actieve bescherming van de landbouwproductie tegen ongunstige weersomstandigheden.
 4. Steun als bijdrage aan verzekeringspremies (initiatieven voor passieve bescherming).

⁽⁹⁾ PB C 28 van 1.2.2000, blz. 2. Rectificatie in PB C 232 van 12.8.2000, blz. 17.

- (27) De wet bevat geen uitvoeringsvoorschriften voor de steunverlening. De toepassing van deze wet is onder meer vastgelegd in circulaire nr. 7 (hierna genoemd „de circulaire”) van 28 mei 1992, die het Italiaanse ministerie van Landbouw heeft toegezonden aan alle regio's, de autonome provincies Bolzano en Trento, de instellingen en instanties voor landbouwkredieten en een groot aantal vakverenigingen in de landbouwsector. De Italiaanse autoriteiten hebben de circulaire terstond na de inleiding van de procedure zoals bedoeld in artikel 88, lid 2, van het Verdrag aan de Commissie toegezonden. Wet nr. 185/92 kan niet worden gelezen zonder de circulaire en kan derhalve niet gescheiden van de circulaire worden beoordeeld.

Steun ter compensatie van landbouwers voor verliezen als gevolg van natuurrampen of ongunstige weersomstandigheden (artikelen 3, 4 en 5 van wet nr. 185/92)

- (28) Artikel 3 van wet nr. 185/92 bevat een beschrijving van de verschillende soorten steunmaatregelen die gericht zijn op de hervatting van de productieactiviteiten in de landbouwsector na een natuurramp of ongunstige weersomstandigheden. De steun wordt verleend aan al dan niet in verenigingsverband werkende landbouwbedrijven, die gevestigd zijn in gebieden die door de aangewezen regionale autoriteiten zijn aangemerkt als door natuurrampen of bijzonder ongunstige weersomstandigheden getroffen gebieden ⁽¹⁰⁾.
- (29) Krachtens artikel 3 van wet nr. 185/92 hebben de bedrijven recht op steun indien de geleden schade hoger is dan 35 % van de bruto verkoopbare jaarproductie, de productie van de dierhouderij daarvan uitgezonderd. Schade aan een hetzelfde gewas die veroorzaakt is door eerdere natuurrampen die het bedrijf hebben getroffen, maar eerst in de loop van het betrokken landbouwjaar tot verliezen leiden, mogen in de berekening van het steunpercentage worden betrokken. Uit een latere bepaling tot wijziging van artikel 3, lid 1, van wet nr. 185/92, ofwel artikel 127, lid 1 van wet 388/2000, blijkt dat er voor natuurrampen die een en dezelfde onderneming treffen niet eerder steun mag zijn verleend.
- (30) In wet 185/92 is niet gespecificeerd voor welke „natuurrampen of buitengewoon ongunstige weersomstandigheden” de landbouwers gecompenseerd kunnen worden. In de brief van 20 november 2000 hebben de Italiaanse autoriteiten niettemin toegelicht dat circulaire nr. 7 van 28 mei 1992 een indeling in soorten gebeurtenissen bevat. Op het bij de circulaire gevoegde formulier, waarmee de potentiële begunstigten de geleden verliezen kunnen aanmelden, zijn de volgende gebeurtenissen vermeld: hagel, vorst, aanhoudende regens, droogte, uitzonderlijke sneeuwval, regen met overstromingen, siroccowinden, aardbevingen, windhozen, rijm, storm, stormvloed. In dezelfde brief hebben de Italiaanse autoriteiten benadrukt dat deze gebeurtenissen als buitengewoon worden aangemerkt wanneer deze schade veroorzaken van meer dan 35 % van de verkoopbare brutoproductie. Bij brief van november 2003 betreffende de steun die na 1 januari 2000 is verleend,

⁽¹⁰⁾ Artikel 2 van wet nr. 185/92 bepaalt dat de regio's op grond van de technische verslagen van de provinciale landbouwinspecties bepalen welke gebieden getroffen zijn door natuurrampen of door daarmee gelijkgestelde buitengewone weersomstandigheden en tevens de schade vaststellen. Vervolgens verifieert het ministerie van Landbouw de gevolgen van de ramp en stelt bij eigen besluit het buitengewone karakter van de gebeurtenis vast. Op grond van dit besluit kunnen steunmaatregelen worden getroffen ten gunste van bedrijven die verliezen van minstens 35 % van de verkoopbare brutoproductie hebben geleden. Volgens de informatie die de Italiaanse autoriteiten bij brief van november 2003 hebben verstrekt over de steun voor natuurrampen en daarmee gelijkgestelde gebeurtenissen, die vanaf 1 januari 2000 is betaald, worden de technische elementen (inclusief de relevante meteorologische gegevens) aan de hand waarvan de uitzonderlijke aard van elke gebeurtenis is beoordeeld en de omvang van de schade is bepaald, opgenomen in speciale technische verslagen die de provinciale landbouwinspecties van geval tot geval opstellen. Voor elke gebeurtenis of groep van buitengewone gebeurtenissen die ten minste verliezen van 35 % van de verkoopbare brutoproductie van het getroffen bedrijf hebben veroorzaakt, vaardigt het ministerie van Landbouw na afsluiting van het ambtelijk onderzoek van de door de regio's ingediende technische verslagen, een besluit uit waarin wordt verklaard dat de gebeurtenis als buitengewoon is aangemerkt. Als voorbeeld voor deze procedure en de gegevens op basis waarvan de uitzonderlijke aard van de gebeurtenis wordt vastgesteld, hebben de Italiaanse autoriteiten een dossier over de droogte op Sicilië (Agrigento) in de periode 2001/2002 gezonden. In dezelfde brief hebben de Italiaanse autoriteiten meegedeeld dat in de periode 2000-2003 volgens bovenstaande procedure 370 besluiten inzake buitengewone gebeurtenissen voor de onderstaande regio's zijn uitgevaardigd. Zij hebben een afschrift van de betrokken besluiten toegezonden (elk besluit bevat een beschrijving van de betrokken buitengewone weersomstandigheden, de periode waarin deze zich hebben voorgedaan, het getroffen gebied en het soort steun dat hiervoor ingevolge nationale wet nr. 185/92 verleend kan worden). De regio's waarvoor het ministerie van Landbouw in de periode 2000-2003 dergelijke besluiten heeft uitgevaardigd zijn: Piemonte (28 besluiten), Valle d'Aosta (één besluit), Lombardije (21 besluiten), Ligurië (15 besluiten), de autonome provincie Trento (twaalf besluiten), de autonome provincie Bolzano (drie besluiten), Veneto (20 besluiten), Friuli-Venezia Giulia (16 besluiten), Emilia Romagna (26 besluiten), Toscane (20 besluiten), Marche (13 besluiten), Umbrië (20 besluiten), Lazio (negen besluiten), Campania (39 besluiten), Abruzzo (14 besluiten), Molise (negen besluiten), Puglia (31 besluiten), Basilicata (negen besluiten), Calabrië (19 besluiten), Sicilië (36 besluiten) en Sardinië (negen besluiten).

hebben de Italiaanse autoriteiten nader toegelicht dat de steunmaatregelen zoals bedoeld in wet nr. 185/92 eerst kunnen worden toegepast (en de begunstigde de staatssteun eerst kan ontvangen) indien er sprake is van de volgende twee voorwaarden:

- a) de schade betreft ten minste 35 % van de getroffen teelt;
- b) de schade bedraagt ten minste 35 % van de verkoopbare brutoproductie ⁽¹¹⁾.

(31) Noch in de wet, noch in de circulaire wordt aangegeven op welke wijze de verkoopbare brutoproductie moet worden berekend. Bij brief van 20 november 2000 hebben de Italiaanse autoriteiten uitgelegd dat de berekeningsmethode is onderverdeeld in drie fasen:

a) Berekening van de normale verkoopbare brutoproductie:

- Op basis van het teeltplan wordt de haalbare productieomvang onder normale bedrijfsomstandigheden (zonder schade feiten) berekend en verminderd met de intern benutte hoeveelheden. Het resultaat van deze berekening is de productiewaarde uitgedrukt in geld;
- er wordt een berekening gemaakt van de bijkomende inkomsten die reeds zijn geïnd of in de loop van het jaar geïnd zullen worden, daarbij inbegrepen eventuele aanvullingen op het inkomen, indien toegestaan ⁽¹²⁾;
- de normale verkoopbare brutoproductie is de som van de productiewaarde en bijkomende inkomsten.

b) Berekening van de effectieve verkoopbare brutoproductie na het schade feit:

- Op basis van het teeltplan wordt een schatting gemaakt van de haalbare productieomvang na het schade feit en de overeenkomstige waarde uitgedrukt in geld;
- er wordt een berekening gemaakt van de bijkomende inkomsten, daarbij inbegrepen eventuele aanvullingen op het inkomen, indien toegestaan na het schade feit ⁽¹³⁾;
- de verkoopbare brutoproductie na aftrek van de geleden schade is de som van de haalbare productiewaarde na het schade feit en de bijkomende inkomsten.

c) Berekening van de omvang van de schade:

- de verhouding tussen de haalbare verkoopbare brutoproductie na het schade feit en de normale verkoopbare brutoproductie geeft het gewicht van de schade op de verkoopbare brutoproductie, uitgedrukt in procenten.

(32) Bij brief van november 2003 betreffende de vanaf 1 januari 2000 verleende steun, hebben de Italiaanse autoriteiten opgemerkt dat de productie wordt beoordeeld aan de hand van schattingen die, met behulp van de economische literatuur, gegevens over een periode van minstens drie jaar opleveren, die dienen als referentiewaarden voor de producten en de marktprijzen daarvan. Aangezien de schadedrempel voor de steunverlening 35 % bedraagt (tegenover de drempel van 30 % of 20 % van de communautaire richtsnoeren) en de gemiddelde brutoproductie wordt berekend over een periode van drie jaar uitgaande van „normale” landbouwjaren (dat wil zeggen zonder natuurrampen of een uitzonderlijk hoge productie), waren de Italiaanse autoriteiten ervan overtuigd dat deze methode volledig overeenstemde met het bepaalde in punt 11.3.2 van de communautaire richtsnoeren ⁽¹⁴⁾.

⁽¹¹⁾ Volgens de informatie die door de Italiaanse autoriteiten in de brief van november 2003 is verstrekt, is voldaan aan beide voorwaarden (schade van 35 % aan het gewas en schade van 35 % van de verkoopbare brutoproductie) wanneer de door de buitengewone weersomstandigheden getroffen onderneming een monocultuur heeft en alle teeltgronden van het bedrijf in dezelfde mate zijn getroffen. Echter, wanneer het door de buitengewone weersomstandigheden getroffen landbouwbedrijf meer gewassen verbouwt, moet de schade aan het getroffen gewas (bijvoorbeeld mais) aanzienlijk hoger zijn dan 35 % (bijv. 80 %), zodat een spreiding van de verliezen over de niet getroffen teeltsoorten (bijvoorbeeld groenten) resulteert in een verlies aan verkoopbare brutoproductie van minstens 35 %.

⁽¹²⁾ In de brief van november 2003 hebben de Italiaanse autoriteiten benadrukt dat ingevolge de wijzigingen krachtens artikel 127, lid 1, van wet nr. 388/2000, steun of andere door de Europese Unie verleende bijdragen met ingang van 1 januari 2001 niet langer in beschouwing worden genomen bij de berekening van de verkoopbare brutoproductie.

⁽¹³⁾ Zie voetnoot 12.

⁽¹⁴⁾ Zie voetnoot 9.

- (33) In de circulaire is vastgesteld dat schade aan infrastructurele voorzieningen of saneringswerken niet voor financieringen van het Nationaal Solidariteitsfonds in aanmerking komt, wanneer deze kan worden beschouwd als schade die onder normale omstandigheden in een landbouwjaar kan optreden, of als schade veroorzaakt door nalatigheid, onervarenheid, gebrekkig onderhoud of normale slijtage van de werken. Het buitengewone karakter van de gebeurtenis wordt vastgesteld op basis van onweerlegbare technische gegevens, die zijn afgeleid van officiële meteorologische metingen en vergeleken met gegevens over de voorgaande jaren. De referentieperiode moet geschikt zijn voor een dergelijk statistisch onderzoek ⁽¹⁵⁾.
- (34) Volgens de informatie die bij brief van 20 november 2000 door de Italiaanse autoriteiten is verstrekt, wordt de schade berekend voor het individuele landbouwbedrijf en worden normale kosten die de landbouwer niet heeft gemaakt in de berekening van het steunbedrag betrokken.
- (35) In de brief van november 2003 inzake de vanaf 1 januari 2000 verleende steun, hebben de Italiaanse autoriteiten nader toegelicht dat de steun wordt berekend op basis van een schade van minstens 35 % van de getroffen gewassen. Volgens de Italiaanse autoriteiten behoren verliezen van minder dan 35 % tot de normale bedrijfsrisico's en komen derhalve niet in aanmerking voor steun. Tevens hebben zij in deze brief benadrukt dat verzekerde gewassen overeenkomstig punt 11.3.6 van de communautaire richtsnoeren ⁽¹⁶⁾ als „niet getroffen” worden beschouwd en dat schade aan verzekerde gewassen niet in de berekening van de steun wordt betrokken.
- (36) In artikel 3 van wet nr. 185/92 is bepaald dat bedrijven die voldoen aan bovenstaande voorwaarden, in aanmerking kunnen komen voor de volgende steunmaatregelen:

a) Spoedeisende maatregelen

Artikel 3 verwijst naar de spoedeisende maatregelen van artikel 1 van wet nr. 590 van 15 oktober 1981 en de daaropvolgende wijzigingen.

Uit de circulaire kan worden afgeleid dat de steun wordt verleend wanneer er sprake is van ernstige schade en bijzondere problemen die op korte termijn moeten worden verholpen. Deze steun wordt verleend in de vorm van de uitkering van een „tantum” waarmee de landbouwers de geleden schade gedeeltelijk kunnen dekken. Er wordt rekening gehouden met de kosten voor het herstel van de schade aan producten, daarbij inbegrepen de kosten voor transport, opslag, bewerking en verwerking. In de circulaire die de Italiaanse autoriteiten aan de regio's hebben toegezonden, zijn de volgende steunmaatregelen vermeld:

- steun per hectare, in geval van volledig of gedeeltelijk verlies van de teeltvoorschotten;
- steun tot 40 % van de schade als gevolg van het verlies van levende inventaris en tot 30 % van de schade die geleden is voor vernietiging van dode inventaris;
- steun tot 5 miljoen ITL voor spoedeisende reparaties van agrarische gebouwen ⁽¹⁷⁾;
- steun tot 50 miljoen ITL voor het herstel van de infrastructurele voorzieningen waarvan het landbouwbedrijf gebruikmaakt;
- steun tot 100 % voor kosten voor het verzamelen, onderbrengen en voederen van vee in de noodsituatie, die in ieder geval niet meer dan zes maanden mag voortduren;
- steun tot 90 % van de kosten voor het herstel van de schade aan producten.

- b) Steun tot 3 miljoen ITL aan landbouwondernemers en bedrijfshoofden met als hoofdberoep de landbouw. Dit bedrag kan worden verhoogd tot 10 miljoen ITL voor bedrijven die schade hebben geleden aan speciale beschermde gewassen. De steun bedraagt 80 % van de in aanmerking komende uitgaven en is bestemd voor het herstel van het bedrijfskapitaal van de landbouwers.

⁽¹⁵⁾ Volgens het bepaalde in de brief van november 2003 inzake steun die vanaf 1 januari 2000 is verleend, is de beoordeling van de buitengewone aard van de gebeurtenis waarvoor steun is uitgekeerd, gebaseerd op de technische elementen (inclusief relevante meteorologische gegevens) zoals vermeld in de speciale technische verslagen die van geval tot geval na een dergelijke gebeurtenis door de aangewezen regionale technische organen worden opgesteld.

⁽¹⁶⁾ Zie voetnoot 9.

⁽¹⁷⁾ De waarden zijn gebaseerd op de bepalingen van wet nr. 185/92 en de begeleidende circulaire; eventuele latere wijzigingen zijn niet in beschouwing genomen.

Voor landbouwproducenten die niet tot de bovengenoemde categorie behoren, zijn in plaats van deze steun zachte leningen met een looptijd van 15 jaar voorzien.

- c) Vijftienjarige bedrijfsleningen met rentesubsidie ten behoeve van de bedrijfsuitoefening in het jaar waarin het schadefeit heeft plaatsgevonden, en het jaar daarna. In de lening kunnen ook de termijnen van landbouwkredieten worden begrepen, die verschuldigd zijn in het jaar waarin het schadefeit heeft plaatsgevonden. Dit is ook mogelijk wanneer de termijnen eenmalig zijn opgeschort met maximaal 24 maanden.
 - d) Tienjarige verbruikleningen met rentesubsidie voor het herstellen, heropbouwen en verbouwen van getroffen bedrijfsstructuren, daarbij inbegrepen boomgaarden, kwekerijen, kassen en de wegen op het bedrijfsterrein. Als alternatief kan ook kapitaalsteun ter hoogte van 80 % van de werkelijke kosten worden verleend voor kleine bedrijven, van 65 % voor middelgrote bedrijven en 50 % voor grote bedrijven. Deze steun kan worden toegewezen voor de heropbouw en het herstel van gebouwen, voor het herstel van grond en boomgaarden, voor de reparatie en vervanging van landbouwmachines en -werktuigen of voorzieningen voor de opslag en de verwerking van de producten en voor de aankoop van zaden en de aanvulling van voorraden.
 - e) Vijftienjarige leningen met rentesubsidie ten gunste van coöperaties voor de verwerking en afzet van landbouwproducten en producentenverenigingen die op grond van de communautaire wetgeving als zodanig zijn erkend, indien deze als gevolg van gewasschade bij hun leden inkomsten derven doordat de inbreng van de getroffen leden is afgenomen. Deze vermindering moet ten minste 35 % bedragen van de gemiddelde inbreng en de in het verkeer gebrachte productie over de voorafgaande twee jaar. Daarbij mogen uitsluitend verminderingen van de inbreng in de berekening worden betrokken die rechtstreeks te wijten zijn aan een productieverlaging ten gevolge van de natuurramp of een daarmee gelijkgestelde gebeurtenis en geen verminderingen die voortvloeien uit andere feiten, zoals veranderingen in het functioneren van de coöperatie, het aantal leden of agronomische procedures. De steunregeling geldt niet voor coöperaties die meer dan de helft van de totaal verwerkte hoeveelheden in het verkeer brengen. Het bedrag van de zachte lening is afhankelijk van de vaste exploitatiekosten en kan niet hoger zijn dan het percentage van de laagste inkomsten.
 - f) Speciale steun ten gunste van fruitcoöperaties en erkende verenigingen van groenten- en fruitteilers voor het verzamelen van niet verhandelbare citrusvruchten en de distillatie van appels en peren.
 - g) De regio's kunnen bovendien 100 % steun verlenen voor het herstel van wegen en waterleidingen.
- (37) Artikel 3, lid 2, van wet nr. 185/92, dat een overzicht bevat van de steunmaatregelen ten behoeve van landbouwbedrijven, is op 17 september 2002 ⁽¹⁸⁾ vervangen door artikel 1 van wetsbesluit nr. 200 van 13 september 2002 (spoedeisende maatregelen ten behoeve van landbouwbedrijven die zijn getroffen door buitengewoon ongunstige weersomstandigheden), omgezet in wet nr. 256 van 13 november 2002. Deze maatregel wordt momenteel door de diensten van de Commissie onderzocht in het kader van steun nr. NN 145/02 (voorheen N 636/02) en is niet onderworpen aan deze beschikking.
- (38) Artikel 4 van wet nr. 185/92 bepaalt dat de in artikel 3 genoemde steunmaatregelen kunnen worden aangevuld met een betalingsuitstel van maximaal 24 maanden van de termijnen van landbouwkredieten, bedrijfsleningen en verbeteringsleningen die zijn aangegaan door landbouwbedrijven die voldoen aan de voor de steunregeling gestelde voorwaarden. De opschorting van termijnen gaat gepaard met een bijdrage aan de rentekosten. Krachtens artikel 5 van de wet kunnen de bedrijven gedeeltelijk worden vrijgesteld van de betaling van de socialeverzekeringspremies die opeisbaar worden in de twaalf maanden na de datum waarin het schadefeit heeft plaatsgevonden. De hoogte van de vrijstelling varieert van 20 % tot maximaal 50 % van het verschuldigde bedrag.

⁽¹⁸⁾ Artikel 6 van het wetsbesluit bepaalt dat de betreffende bepalingen in werking treden op de dag volgende op die van bekendmaking van het wetsbesluit in de Gazzetta Ufficiale van de Italiaanse Republiek (16.9.2002).

Steun ter bestrijding van dier- en plantenziekten (artikel 6 van wet nr. 185/92)

- (39) Artikel 6 verleent producentenverenigingen de bevoegdheid om inkomenssteun te verlenen aan dierhouderijbedrijven die getroffen zijn door dierziekten waarvoor wet nr. 218 van 2 juni 1988 bepaalt dat de dieren moeten worden afgemaakt. De bijdragen zijn afgestemd op productieverliezen als gevolg van een door de autoriteiten opgelegde onderbreking van het dierhouderijbedrijf. De bijdrage van de staat aan de verenigingskas bedraagt 50 % van de werkelijke kosten.
- (40) Voor de toepassingsvoorschriften van dit wetsartikel wordt verwezen naar een besluit dat zou worden uitgevaardigd door het ministerie van Landbouw. Op verzoek van de Commissie hebben de Italiaanse autoriteiten haar het betrokken besluit (M.B. nr. 100460 van 18 maart 1993) toegezonden met de opmerking dat dit besluit nooit praktisch ten uitvoer is gelegd (zie de fax van 31 januari 2001, die vervolgens is bevestigd bij brief van november 2003).
- (41) Het ministeriële besluit bevat voorschriften voor steunmaatregelen ten behoeve van dierhouderijbedrijven die getroffen zijn door mond- en klauwzeer, klassieke varkenspest, Afrikaanse varkenspest, blaasjesziekte of pleurpneumonie. De bijdragen zijn uitsluitend bestemd voor bedrijven die zijn aangesloten bij een consortium voor de bescherming van de landbouwproductie, elk jaar voor 30 maart opgave doen van de omvang van de veestapel, zich verbinden tot betaling van het lidmaatschap en alle hygiënische voorschriften ter bescherming van de dierhouderij naleven. De steun mag niet meer bedragen dan 40 % van de verkoopbare brutoproductie die gerealiseerd had kunnen worden met de vernietigde dieren. In het besluit is de verkoopbare brutoproductiewaarde per dier per jaar vastgelegd. In het steunpercentage (van maximaal 40 %) zijn tevens de vaste exploitatiekosten en de inschrijving van de dieren in stamboeken begrepen. De totale steun wordt bepaald naar rato van de duur van de onderbreking voor het dierhouderijbedrijf, die echter niet meer dan zes maanden mag belopen voor rundveehouderijen en drie maanden voor varkens-, schapen- en geitenhouderijen. De staatssteun wordt aan de consortiums betaald nadat de definitieve bedragen zijn goedgekeurd op grond van de gedocumenteerde aanvragen die door de regionale autoriteiten zijn ontvangen. De consortiums kunnen tevens beslissen een verzekeringsovereenkomst in de zin van artikel 9, lid 1, onder b), van wet nr. 185/92 aan te gaan.

Initiatieven voor actieve bescherming van de landbouwproductie tegen ongunstige weersomstandigheden (artikel 8 van wet nr. 185/92)

- (42) Het maximale steunpercentage bedraagt 80 % van de in aanmerking komende uitgaven voor investeringen die verband houden met initiatieven, en eventueel ook proefprojecten, voor de actieve bescherming ⁽¹⁹⁾ van bedrijven (gewassen) tegen ongunstige weersomstandigheden, met name door middel van hagelschermen. De steun is bestemd voor de consortiums die verantwoordelijk zijn voor de totstandkoming van de projecten. Ook voor de kosten voor het beheer en het onderhoud van de inrichtingen die met de betrokken steun zijn gerealiseerd, is een steunpercentage van 50 % voorzien. De actieve beschermingsprojecten mogen uitsluitend worden gefinancierd indien het economische voordeel van de investering hoger is dan de uitgaven die nodig zijn voor passieve productiebescherming. Het ministerie van Landbouw bepaalt de minimumdrempels voor de economische haalbaarheid van de projecten voor actieve bescherming.
- (43) Volgens de informatie die de Italiaanse autoriteiten bij brief van 20 november 2000 hebben verstrekt en vervolgens hebben bevestigd in de brief van november 2003, zijn er, klaarblijkelijk wegens gebrek aan passende technieken voor het voorkomen van schade door natuurrampen of ongunstige weersomstandigheden, geen initiatieven voor actieve bescherming genomen.

Verzekeringsovereenkomsten (artikel 9 van wet nr. 185/92, vervangen door presidentieel besluit nr. 324 van 17 mei 1996)

- (44) Bij brieven van 20 november 2000 en november 2003 delen de Italiaanse autoriteiten mee dat artikel 9 van wet nr. 185/92 is vervangen door de bepalingen van presidentieel besluit nr. 324 van 17 mei 1996 (reglement houdende voorschriften ter vervanging van artikel 9 van wet nr. 185 van 14 februari 1992 betreffende steun voor landbouwverzekeringen), die zijn uitgevaardigd teneinde de Italiaanse wetgeving inzake verzekeringssteun overeen te stemmen met de communautaire bepalingen.

⁽¹⁹⁾ Het tegenovergestelde van passieve bescherming zoals schadeverzekeringen.

- (45) Krachtens artikel 1 van presidentieel besluit nr. 324/96 mogen consortiums voor productiebescherming die zijn opgericht overeenkomstig wet nr. 364 van 25 mei 1970 en wet nr. 590 van 15 oktober 1981, gewijzigd bij wet nr. 185/92, namens de leden (indien deze hierin niet zelf voorzien) verzekeringsovereenkomsten sluiten tegen verliezen als gevolg van ongunstige weersomstandigheden en planten- en dierziekten. De verzekeringsovereenkomsten moeten worden afgesloten met individuele maatschappijen of met maatschappijen die deel uitmaken van verenigingen zoals bepaald in Verordening (EG) nr. 3932/92 van de Commissie ⁽²⁰⁾. Deze maatschappijen moeten bevoegd zijn tot het verzekeren van hagelschade. De landbouwers kunnen kiezen tussen drie soorten overeenkomsten ⁽²¹⁾:
- a) vergoeding van schade aan bepaalde gewassen als gevolg van hagel, rijm, vorst of andere ongunstige weersomstandigheden (dekking van schade aan afzonderlijke gewassen veroorzaakt door afzonderlijke gebeurtenissen);
 - b) vergoeding van schade aan bedrijfsstructuren en bepaalde gewassen, veroorzaakt door het geheel van weersomstandigheden waarvan de ongunstige invloed op de bedrijfsproductie hoger is dan normaal. De verzekeringen kunnen ook verliezen door plantenziekten dekken, mits deze rechtstreeks verband houden met ongunstige weersomstandigheden en met dierziekten (dekking van schade aan een enkel gewas of een enkele bedrijfsstructuur veroorzaakt door verschillende ongunstige weersomstandigheden). Dit soort verzekering kan ook betrekking hebben op afbreuk aan de kwaliteit;
 - c) vergoeding van schade aan de belangrijkste gewassen van het teeltplan, die veroorzaakt is door het geheel van weersomstandigheden waarvan de ongunstige invloed op de productie hoger is dan het normale bedrijfsrisico (dekking van schade aan meer dan een gewas of bedrijfsstructuur, veroorzaakt door verschillende ongunstige weersomstandigheden).
- (46) Bij brief van 20 november 2000 hebben de Italiaanse autoriteiten toegelicht dat onder een normaal bedrijfsrisico wordt verstaan verliezen van 10 % tot 15 %.
- (47) Krachtens artikel 2 van presidentieel besluit nr. 324/1996 en gezien de toelichting die de aangewezen autoriteiten hebben gegeven in de brief van november 2003, mag de bijdrage van de staat aan de in aanmerking komende kosten (die worden afgeleid van parameters die jaarlijks per product en per gemeente bij ministerieel besluit worden vastgesteld op basis van statistische gegevens over de verzekeringssector) niet meer bedragen dan 50 % van de werkelijk betaalde kosten van de verzekeringspremie (65 % in de gebieden met bijzonder grote risico's, die worden vastgesteld bij ministerieel besluit). Bij brief van november 2003 hebben de aangewezen autoriteiten tevens benadrukt dat de steun conform het bepaalde in punt 11.5.1 van de communautaire richtsnoeren steeds beperkt is gebleven tot maximaal 50 % van de daadwerkelijk betaalde verzekeringspremies en dat er geen verhoogde steun is verleend voor gebieden met bijzonder grote risico's. Bij brief van 20 november 2000 hadden de Italiaanse autoriteiten meegedeeld dat de staatssteun voor de daadwerkelijk gemaakte kosten doorgaans 30 tot 40 % bedraagt. In de weinige gevallen waarin regionale steun werd verleend, zoals in de provincie Trento, is de totale overheidssteun nooit hoger geweest dan 65 %. In de brief van november 2003 hebben de aangewezen autoriteiten opgemerkt dat de door de regio's verstrekte informatie heeft uitgewezen dat slechts enkele regio's in de periode 2000-2003 steun tot aanvulling van de staatssteun voor verzekeringspremies hebben toegewezen. Uit de informatie van het ministerie van Landbouw is voorts gebleken dat in die gevallen waarin aanvullende steun is verleend, de totale steun steeds beperkt is gebleven tot maximaal 50 % van de daadwerkelijk betaalde premies. In de gevallen waarin de steun betrekking had op verzekeringen tegen natuurrampen en met natuurrampen gelijkgestelde gebeurtenissen (waarvoor steunpercentages van meer dan 50 % kunnen gelden), is deze toegekend krachtens een speciale door de Commissie goedgekeurde steunregeling ⁽²²⁾.
- (48) De Italiaanse autoriteiten hebben bij brief van november 2003 meegedeeld dat de steunregeling voor verzekeringsovereenkomsten is gewijzigd bij artikel 127, lid 4, van wet nr. 388/2000, dat in de mogelijkheid voorziet steun te verlenen voor individuele polissen die zijn gesloten door niet bij een vereniging aangesloten producenten.

⁽²⁰⁾ Verordening (EG) nr. 3932/92 van de Commissie van 21 december 1992 betreffende de toepassing van artikel 85, lid 3, van het Verdrag op bepaalde groepen van overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen in de verzekeringssector (PB L 398 van 31.12.1992, blz. 7).

⁽²¹⁾ Volgens de informatie die door de aangewezen autoriteiten bij brief van 20 november 2000 is verstrekt, komen de verzekeringscontracten waarvoor overheidssteun kan worden verleend, overeen met de contracten zoals bedoeld in artikel 9 van wet 185/92.

⁽²²⁾ Zie bijvoorbeeld Italië/Sardinië, steun nr. N 554/2000, goedgekeurd bij brief SG 2000/D109513 van 22 december 2000.

- (49) Naast bovengenoemde bepaling, bevat artikel 127 andere bepalingen die, volgens de informatie van de Italiaanse autoriteiten, reeds bij de Commissie zijn aangemeld ⁽²³⁾ of nog niet ten uitvoer zijn gelegd ⁽²⁴⁾ en derhalve nog moeten worden aangemeld. Bijgevolg is deze beschikking niet van toepassing op artikel 127 van wet nr. 388/2000, noch op de uitvoeringsvoorschriften daarvan, en wordt het bepaalde in artikel 127, lid 4, uitsluitend in beschouwing genomen voorzover dit de mogelijkheid schept om steun te verlenen voor individuele verzekeringsovereenkomsten die zijn aangegaan door niet bij een vereniging aangesloten producenten.
- (50) Bovendien moet worden opgemerkt dat artikel 127 van wet nr. 388/2000 op 17 september 2002 ⁽²⁵⁾ is gewijzigd bij artikel 2 van wetsbesluit nr. 200 van 13 september 2002 (Spoedeisende maatregelen ten gunste van landbouwbedrijven die zijn getroffen door buitengewone weersomstandigheden), omgezet in wet nr. 256 van 13 november 2002. Deze maatregel wordt momenteel beoordeeld door de diensten van de Commissie in het kader van steun nr. NN 145/02 (voorheen N 636/02) en is niet onderworpen aan deze beschikking.

III. BEOORDELING

- (51) Artikel 87, lid 1, van het Verdrag bepaalt dat steunmaatregelen van de staten of in welke vorm dan ook met staatsmiddelen bekostigd, die de mededinging door begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde producties vervalsen of dreigen te vervalsen, onverenigbaar zijn met de gemeenschappelijke markt, voorzover deze steun het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloedt.
- (52) Wet nr. 185/92 voorziet in overheidssteun ten gunste van bepaalde landbouwbedrijven die hierdoor ongetwijfeld een financieel en economisch voordeel genieten ten opzichte van bedrijven die geen vergelijkbare steun ontvangen. Volgens de arresten van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen is er sprake van een risico van vervalsing van de mededinging ten opzichte van concurrerende bedrijven die deze steun niet ontvangen, indien door de staat toegekende financiële steun de concurrentiepositie van een onderneming versterkt ⁽²⁶⁾.
- (53) De steunmaatregelen leiden tot een ongunstige beïnvloeding van het handelsverkeer tussen lidstaten. Dat de omvang en waarde van het intracommunautaire handelsverkeer aanzienlijk is, blijkt uit de volgende tabel ⁽²⁷⁾ waarin de totale cijfers van de invoer en de uitvoer van landbouwproducten tussen Italië en de overige lidstaten van Europese Unie in de periode 1997-2002 zijn opgenomen ⁽²⁸⁾.

(in miljoen ECU-EUR)

Totalen landbouw		
	Uitvoer	Invoer
1993	6 714	12 741
1994	7 360	13 390
1995	8 364	13 629

⁽²³⁾ NN 64/03 (voorheen N 618/02) (collectieve fondsen) en N 758/02 (herverzekeringsfondsen).

⁽²⁴⁾ Bijvoorbeeld steun voor verzekeringsovereenkomsten die voor de hele bedrijfsproductie dekking geven tegen verliezen als gevolg van het geheel van ongunstige weersomstandigheden.

⁽²⁵⁾ Artikel 6 van het wetsbesluit bepaalt dat de in het besluit vervatte bepalingen in werking treden op de dag volgende op die van de bekendmaking in de Gazzetta Ufficiale van de Italiaanse Republiek (16.9.2002).

⁽²⁶⁾ Zie zaak C-730/79, Jurispr. 1980, blz. 2671, punten 11 en 12 van de motivatie.

⁽²⁷⁾ Bron: Eurostat.

⁽²⁸⁾ Volgens een vaste rechtspraak is er sprake van een ongunstige invloed op de handelsbetrekkingen wanneer de begunstigde onderneming werkzaam is in een sector met handelsverkeer tussen lidstaten. Enkel vanwege het feit dat de steun de positie van de onderneming versterkt ten opzichte van andere ondernemingen die deelnemen aan de mededinging in het handelsverkeer tussen de lidstaten, mag worden aangenomen dat de steun effect heeft op de handelsbetrekkingen. Wat betreft staatssteun in de landbouwsector, mag op grond van de rechtspraak de mogelijkheid niet worden uitgesloten dat het handelsverkeer tussen lidstaten en de mededinging ongunstig worden beïnvloed wanneer het totale bedrag van de steun in kwestie gering is en over talrijke landbouwers wordt verdeeld. (Zie zaak C-113/2000, Jurispr. 2002, blz. 7601, punten 30 tot en met 36 en 54 tot en met 56, en zaak C-114/200, Jurispr. 2000, blz. 7657, punten 46 tot en met 52, 68 en 69).

(in miljoen ECU-EUR)

Totalen landbouw		
	Uitvoer	Invoer
1996	9 191	14 525
1997	9 459	15 370
1998	9 997	15 645
1999	10 666	15 938
2000	10 939	16 804
2001	11 467	16 681

- (54) De Commissie herinnert er evenwel aan dat het Hof van Justitie heeft vastgesteld dat steun aan een onderneming het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig kan beïnvloeden en, zelfs wanneer de onderneming haar producten niet uitvoert, de mededinging kan vervalsen indien de producten concurreren met producten die afkomstig zijn uit andere lidstaten. Immers, wanneer een lidstaat subsidie aan een onderneming verleent, kan de interne productie daardoor gelijk blijven of toenemen, met het gevolg dat de exportmogelijkheden van in andere lidstaten gevestigde ondernemingen naar de betrokken lidstaat afnemen. Bijgevolg kan een dergelijke steunmaatregel het handelsverkeer ongunstig beïnvloeden en de mededinging vervalsen ⁽²⁹⁾.
- (55) De Commissie concludeert derhalve dat de betrokken maatregelen binnen de werkingssfeer van het verbod zoals bedoeld in artikel 87, lid 1, van het Verdrag vallen.
- (56) In artikel 87, leden 2 en 3, zijn evenwel uitzonderingen op het verbod van artikel 87, lid 1, opgenomen.
- (57) Gezien de aard en het doel van de betrokken steun valt deze niet binnen de werkingssfeer van de afwijkingen zoals bedoeld in artikel 87, lid 2, onder a) en c), van het Verdrag. Italië heeft immers noch om toepassing van artikel 87, lid 2, onder a), noch om toepassing van artikel 87, lid 2, onder c), gevraagd.
- (58) Ook artikel 87, lid 3, onder a), van het Verdrag is niet van toepassing, aangezien de steun in kwestie niet bestemd is voor de bevordering van de economische ontwikkeling van een streek waarin de levensstandaard abnormaal laag is of waar een ernstig gebrek aan werkgelegenheid heerst.
- (59) De betrokken steun valt ook niet binnen de werkingssfeer van artikel 87, lid 3, onder b), van het Verdrag, omdat deze niet gericht is op de bevordering van de totstandkoming van een belangrijk project in algemeen Europees belang of voor de oplossing van een ernstige verstoring van de Italiaanse economie.
- (60) De steun in kwestie is noch bestemd, noch geschikt voor de verwezenlijking van de doelstellingen zoals bedoeld in artikel 87, lid 3), onder d).
- (61) De aard en het doel van de betrokken steunmaatregelen in overweging genomen, zou uitsluitend de afwijking van artikel 87, lid 3, onder c), van het Verdrag van toepassing kunnen zijn.

⁽²⁹⁾ Arrest van het Hof van Justitie van 13 juli 1988 in zaak 102/87 (Republiek Frankrijk tegen Commissie van de Europese Unie), Jurispr. 1988, blz. 4067.

Toepasselijke bepalingen

- (62) De vraag of een uitzondering kan worden gemaakt op grond van artikel 87, lid 3, onder c), van het Verdrag moet worden behandeld in het licht van de bepalingen terzake van staatssteun in de landbouwsector of de communautaire richtsnoeren voor staatssteun in de landbouwsector ⁽³⁰⁾, die met ingang van 1 januari 2000 van kracht zijn geworden.
- (63) Overeenkomstig punt 23.3 van de communautaire richtsnoeren, zal de Commissie de richtsnoeren met ingang van 1 januari 2000 toepassen op zowel toekomstige kennisgevingen van staatssteun als steunvoornemens die op die datum reeds zijn aangemeld. Onrechtmatige steunmaatregelen zoals bedoeld in artikel 1, onder f), van Verordening (EG) nr. 659/1999 van de Raad van 22 maart 1999 tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel 93 van het EG-Verdrag ⁽³¹⁾ zullen worden beoordeeld aan de hand van de regels en de richtsnoeren geldend op de dag waarop de steun is verleend.
- (64) Wet nr. 185/92 is nooit bij de Commissie aangemeld en is derhalve in strijd met artikel 88, lid 3, van het Verdrag in werking getreden. Bijgevolg valt de wet binnen de werkingssfeer van artikel 1, onder f), van Verordening (EG) nr. 659/1999 en zal worden beoordeeld aan de hand van de regels en de richtsnoeren geldend op de dag van de steunverlening. Steun die krachtens voornoemde wet is verleend tot 31 december 1999, is beoordeeld op grond van de bepalingen die van toepassing waren voordat de nieuwe communautaire richtsnoeren ⁽³²⁾ werden ingevoerd. Steunmaatregelen die vanaf 1 januari 2000 op grond van deze wet zijn getroffen, moeten worden beoordeeld aan de hand van de nieuwe richtsnoeren.
- (65) Zoals gesteld in overweging 23, heeft deze beschikking uitsluitend betrekking op steun die Italië vanaf 1 januari 2000 heeft verleend ingevolge wet nr. 185/92. Steunmaatregelen die Italië vóór 1 januari 2000 heeft getroffen ingevolge wet nr. 185/92, alsmede steun die is verleend krachtens de artikelen 1 en 6 van regionale wet nr. 6 van 12 januari 1993 en de overige daarin vermelde nationale wetten, worden beoordeeld in het kader van de onderzoeken voor staatssteun C 12/A/95 en C 12/C/95. Hiervoor worden gescheiden beschikkingen gegeven.

Steun ter compensatie van landbouwers voor verliezen als gevolg van natuurrampen en ongunstige weersomstandigheden (artikelen 3, 4 en 5 van wet nr. 185/92)

- (66) Bovengenoemde artikelen voorzien in steun ter compensatie van landbouwers voor verliezen als gevolg van natuurrampen en ongunstige weersomstandigheden. Indien dit type steun vóór 1 januari 2000 is verleend, wordt deze beoordeeld aan de hand van punt 11 (steun ter vergoeding van schade aan de landbouwproductie of aan de landbouwproductiemiddelen) van de communautaire richtsnoeren ⁽³³⁾. Op grond van punt 11.2 (steun tot herstel van door natuurrampen of buitengewone gebeurtenissen veroorzaakte schade) van de communautaire richtsnoeren, heeft de Commissie zich steeds op het standpunt gesteld dat aardbevingen, lawines, grondverschuivingen en overstromingen behoren tot het in artikel 87, lid 2, onder b), van het Verdrag gehanteerde begrip „natuurramp”. Tot de buitengewone gebeurtenissen zoals bedoeld in artikel 87, lid 2, onder b), van het Verdrag, die de Commissie tot dusver als zodanig heeft erkend, behoren oorlog, binnenlandse ordeverstoringen en stakingen alsmede, op bepaalde voorwaarden en afhankelijk van de omvang ervan, ernstige nucleaire of industriële ongevallen en grote branden die tot wijdverspreide verliezen leiden. Is eenmaal aangetoond dat het om een natuurramp of een buitengewone gebeurtenis gaat, dan zal de Commissie toestaan dat steun tot 100 % wordt verleend als vergoeding voor materiële schade. De schadevergoeding moet in de regel voor de individuele begunstigde worden berekend en ter voorkoming van overcompensatie moeten alle vorderingen in verband met de schade, bijvoorbeeld op grond van verzekeringspolissen, op het steunbedrag in mindering worden gebracht. De Commissie zal ook steun ter compensatie van landbouwers voor het inkomensverlies als gevolg van het tenietgaan van productiemiddelen voor de landbouw, aanvaarden, mits geen overcompensatie plaatsvindt.

⁽³⁰⁾ Zie voetnoot 9.

⁽³¹⁾ PB L 83 van 27.3.1999, blz. 1.

⁽³²⁾ Werkdocument VI/5934/86 van 10 november 1986. Kaderregeling voor nationale steunregelingen in geval van schade bij de teelt van landbouwproducten of aan productiemiddelen voor de landbouw en overheidssteun die wordt toegekend door overname van een deel van de premies van de verzekering tegen deze risico's.

⁽³³⁾ Zie voetnoot 9.

- (67) Uitgaande van punt 11.3 (steun ter compensatie van landbouwers voor verliezen als gevolg van ongunstige weersomstandigheden) heeft de Commissie zich steeds op het standpunt gesteld dat ongunstige weersomstandigheden zoals vorst, hagel, ijs, regen of droogte op zichzelf niet als natuurrampen in de zin van artikel 87, lid 2, onder b), van het Verdrag kunnen worden beschouwd. Gezien de schade die dergelijke gebeurtenissen kunnen toebrengen aan de landbouwproductie of aan productiemiddelen voor de landbouw, heeft de Commissie echter erkend dat dergelijke gebeurtenissen met een natuurramp kunnen worden gelijkgesteld zodra de omvang van de schade een bepaalde minimumdrempel bereikt, die voor de probleemgebieden is vastgesteld op 20 % van de normale productie en voor de overige gebieden op 30 %. Gezien de natuurlijke schommelingen van de landbouwproductie, is een dergelijke drempel ook noodzakelijk om te voorkomen dat weersomstandigheden als voorwendsel voor exploitatiesteun kunnen worden gebruikt. Om het de Commissie mogelijk te maken dergelijke steunregelingen te beoordelen, moeten bij de aanmelding van steunmaatregelen ter compensatie van door ongunstige weersomstandigheden veroorzaakte schade ook passende ondersteunende meteorologische gegevens worden verstrekt.
- (68) In het geval van schade aan eenjarige gewassen, moet de drempel van een verlies van 20 % of 30 % worden bepaald door vergelijking van de brutoproductie van het gewas in het betrokken jaar met de brutoproductie in een normaal jaar. In beginsel moet de brutoproductie in een normaal jaar worden berekend door uit te gaan van de gemiddelde brutoproductie over de voorafgaande drie jaren exclusief jaren waarvoor vergoedingen zijn betaald in verband met andere ongunstige weersomstandigheden. De Commissie zal echter ook andere methoden voor de berekening van de normale productie, met inbegrip van regionale referentiewaarden, accepteren, op voorwaarde dat zij ervan overtuigd is dat deze methoden representatieve resultaten opleveren en niet gebaseerd zijn op abnormaal hoge opbrengsten. Zodra de omvang van de productieverliezen is bepaald, moet de te betalen steun worden berekend. Om overcompensatie te voorkomen, mag het steunbedrag niet hoger zijn dan de gemiddelde productie in een normale periode, vermenigvuldigd met de gemiddelde prijs in diezelfde periode, minus de feitelijke productie in het jaar van de gebeurtenis, vermenigvuldigd met de gemiddelde prijs in dat jaar. Het steunbedrag moet voorts worden verminderd met het bedrag van rechtstreekse steunbetalingen.
- (69) In de regel moeten de verliezen worden berekend voor de individuele landbouwbedrijven. Dit is met name het geval wanneer de steun wordt betaald ter compensatie van schade door een gebeurtenis waarvan de uitwerking slechts plaatselijk is. Hebben de ongunstige weersomstandigheden echter een uitgestrekt gebied op dezelfde wijze getroffen, dan zal de Commissie met steunbetalingen op basis van gemiddelde verliezen instemmen, op voorwaarde dat deze betalingen representatief zijn en niet tot een aanmerkelijke overcompensatie van bepaalde begunstigten zullen leiden.
- (70) In het geval van schade aan productiemiddelen waaraan de gevolgen over verscheidene jaren worden gevoeld (bijvoorbeeld de gedeeltelijke aantasting van boomgewassen door vorst), moet voor de eerste oogst na de schadelijke gebeurtenis het procentuele reële verlies in vergelijking met een normaal jaar, bepaald overeenkomstig de in de voorgaande overwegingen uiteengezette beginselen, groter zijn dan 10 %, terwijl het resultaat van de vermenigvuldiging van het procentuele reële verlies met het aantal jaren waarin productieverlies optreedt, voor de probleemgebieden boven 20 % en voor de andere gebieden boven 30 % moet liggen.
- (71) De Commissie zal de hiervoor uiteengezette beginselen op overeenkomstige wijze toepassen in het geval van steunverlening ter compensatie van verliezen in dierenbestanden als gevolg van ongunstige weersomstandigheden.
- (72) Om overcompensatie te voorkomen, moeten op de steun alle uit verzekering ontvangen bedragen in mindering worden gebracht. Bovendien moet rekening worden gehouden met de normale kosten die de landbouwer nu niet heeft gemaakt, bijvoorbeeld omdat het gewas niet is geoogst. Zijn de normale kosten echter als gevolg van de ongunstige weersomstandigheden hoger uitgevallen, dan mag extra steun ter dekking van deze bijkomende kosten worden toegekend.
- (73) Steun om landbouwers te compenseren voor schade aan gebouwen en installaties als gevolg van ongunstige weersomstandigheden (bijvoorbeeld schade aan kassen door hagel) zal worden geaccepteerd tot 100 % van de werkelijke kosten zonder dat een minimumdrempel zal worden toegepast.
- (74) Steun mag in beginsel uitsluitend worden betaald aan landbouwers dan wel aan een producentenorganisatie waarvan de landbouwer lid is, in welk geval het steunbedrag niet hoger mag zijn dan het werkelijk door de landbouwer geleden verlies.

Soorten gebeurtenissen die door de wet worden bestreken, en omvang van de schade die recht op schadevergoeding geeft

- (75) In de Italiaanse wet wordt in het algemeen gesproken van natuurrampen en ongunstige weersomstandigheden, maar er worden geen specifieke gebeurtenissen genoemd. De Commissie heeft de Italiaanse autoriteiten verzocht een overzicht te verstrekken van de soorten gebeurtenissen waarvoor de landbouwers op bepaalde voorwaarden recht op schadevergoeding kunnen doen gelden. Bij brief van 20 november 2000 hebben de Italiaanse autoriteiten geantwoord, dat de door de wet bestreken soorten gebeurtenissen zijn aangegeven in de circulaire die aan alle regio's en andere belanghebbenden was toegezonden. Op het bij de circulaire gevoegde formulier, waarmee de potentiële begunstigden de geleden verliezen kunnen aanmelden, zijn de volgende gebeurtenissen vermeld: hagel, vorst, aanhoudende regens, droogte, uitzonderlijke sneeuwval, regen met overstromingen, siroccowinden, aardbevingen, windhozen, rijm, storm, stormvloeden.
- (76) Van bovengenoemde gebeurtenissen vallen enkel overstromingen en aardbevingen binnen de werkingssfeer van artikel 87, lid 2, onder b), van het Verdrag en is steunverlening derhalve, ongeacht de omvang van de schade, gerechtvaardigd. Wat de overige gebeurtenissen betreft, worden in de communautaire richtsnoeren uitsluitend vorst, hagel, ijs, regen of droogte genoemd. Voorts is bepaald dat het getroffen landbouwbedrijf recht op steun kan doen gelden wanneer de omvang van de schade hoger is dan de drempel van 30 %, die berekend wordt volgens de in de richtsnoeren vermelde methode. In de communautaire richtsnoeren wordt niet gesproken over uitzonderlijke sneeuwval, siroccowinden, etc., ook al zijn deze gebeurtenissen bij gelegenheid door de Commissie toegevoegd aan de in de richtsnoeren opgenomen gebeurtenissen⁽³⁴⁾. Voor alle bovengenoemde ongunstige weersomstandigheden schrijft de Italiaanse wetgeving voor dat landbouwbedrijven die getroffen zijn door met natuurrampen gelijkgestelde gebeurtenissen, uitsluitend recht op schadevergoeding hebben wanneer de schade hoger is dan 35 % van de verkoopbare brutoproductie.
- (77) De berekeningswijze van de omvang van de schade is noch in de wet, noch in de toelichting vermeld. Slechts nadat de Commissie hierom uitdrukkelijk had gevraagd in de brieven van 20 november 2000 en november 2003, hebben de Italiaanse autoriteiten informatie over de betrokken berekeningswijze verstrekt. Op grond van de in de voorgaande overwegingen 28 tot en met 32 vermelde beschrijving van de methode die door de Italiaanse autoriteiten wordt gehanteerd voor de berekening van de productieverliezen, mag worden gesteld dat deze niet volledig overeenstemt met de methode die door de Commissie is voorgesteld.
- (78) Immers, de Commissie eist dat de verliezen ten minste 30 % (20 %) van de normale productie van het getroffen gewas belopen. Deze moeten worden berekend door uit te gaan van de gemiddelde productie over de voorafgaande drie jaren exclusief jaren waarvoor vergoedingen zijn betaald in verband met andere ongunstige weersomstandigheden. De Italiaanse autoriteiten daarentegen hebben de minimale verliezen vastgesteld op 35 % van zowel het getroffen gewas als de verkoopbare brutoproductie in het jaar waarin het schadefeit heeft plaatsgevonden. De Italiaanse methode voorziet dus niet in een referentieperiode „van de voorafgaande drie jaren exclusief jaren waarvoor vergoedingen zijn betaald in verband met andere ongunstige weersomstandigheden”, op basis waarvan de normale productie volgens de bepalingen van de richtsnoeren wordt berekend, en is tevens gebaseerd op het verlies aan „verkoopbare brutoproductie”. Volgens het bepaalde in de communautaire richtsnoeren accepteert de Commissie echter ook andere methoden voor de berekening van de normale productie, met inbegrip van regionale referentiewaarden, op voorwaarde dat deze methoden representatieve resultaten opleveren en niet gebaseerd zijn op abnormaal hoge opbrengsten.
- (79) Bij brief van november 2003 inzake steun die na 1 januari 2000 is toegewezen, hebben de Italiaanse autoriteiten in de eerste plaats toegelicht dat de steunmaatregelen zoals bedoeld in wet nr. 185/92 eerst kunnen worden toegepast (en de begunstigde de staatssteun eerst kan ontvangen) wanneer de schade aan de getroffen teelt en aan de verkoopbare brutoproductie ten minste 35 % bedraagt⁽³⁵⁾. De Italiaanse autoriteiten hebben voorts opgemerkt dat de productie wordt beoordeeld aan de hand

⁽³⁴⁾ Zie bijvoorbeeld: N 173/2001 (Italië-Sardinië); C12/A/95 (Italië). Zie voetnoot 10 voor alle buitengewone gebeurtenissen met de betreffende meteorologische gegevens, waarvoor Italië met ingang van 1 januari 2000 ingevolge wet nr. 185/92 schadevergoeding heeft verleend.

⁽³⁵⁾ Volgens de informatie die door de Italiaanse autoriteiten in de brief van november 2003 is verstrekt, is voldaan aan beide voorwaarden (schade van 35 % aan het gewas en schade van 35 % van de verkoopbare brutoproductie) wanneer de door de buitengewoon ongunstige weersomstandigheden getroffen onderneming een monocultuur heeft en alle teeltgronden van het bedrijf in dezelfde mate zijn getroffen. Echter, wanneer het door de buitengewone weersomstandigheden getroffen landbouwbedrijf meer gewassen verbouwt, moet de schade aan het getroffen gewas (bijvoorbeeld maïs) aanzienlijk hoger zijn dan 35 % (bijv. 80 %), zodat een spreiding van de verliezen over de niet getroffen teeltsoorten (bijvoorbeeld groenten) resulteert in een verlies aan verkoopbare brutoproductie van minstens 35 %.

van schattingen die, met behulp van de economische literatuur, gegevens over een periode van minstens drie jaar opleveren, die dienen als referentiewaarden voor de producten en de marktprijzen daarvan. De Italiaanse autoriteiten zijn ervan overtuigd dat deze methode volledig overeenstemt met het bepaalde in punt 11.3.2 van de communautaire richtsnoeren ⁽³⁶⁾, omdat de schadedrempel voor de steunverlening is vastgesteld op 35 % (tegenover de drempel van 30 % of 20 % van de communautaire richtsnoeren) en de gemiddelde normale productie wordt berekend over een periode van drie jaar uitgaande van „normale” landbouwjaren (dat wil zeggen zonder natuurrampen of een uitzonderlijk hoge productie).

- (80) Aangezien de referentieperiode wordt gehanteerd om te garanderen dat de berekening representatieve resultaten oplevert en niet wordt gebaseerd op abnormaal hoge opbrengsten, moet worden bezien of het achterwege laten van een referentieperiode van „drie voorafgaande landbouwjaren exclusief jaren waarvoor vergoedingen zijn betaald in verband met andere ongunstige weersomstandigheden” ertoe leidt dat de Italiaanse berekeningsmethode weinig representatieve gegevens over de normale gemiddelde productie oplevert en derhalve de weg vrijmaakt voor misbruik en vervalsing. Daarbij moet in gedachte worden gehouden dat de door de Italiaanse autoriteiten gehanteerde methode gebaseerd is op de haalbare productieomvang onder normale bedrijfsomstandigheden, dat wil zeggen zonder schade feiten. In deze methode wordt het standaard-teeltplan in beschouwing genomen en verminderd met de intern benutte hoeveelheden. De productieomvang wordt derhalve berekend aan de hand van „objectieve” parameters (bedrijfsoppervlak, productiefactoren), die kenmerkend zijn voor het betreffende productiebedrijf en niet beïnvloed kunnen worden door externe seizoensfactoren die de haalbare gemiddelde productie van de onderneming kunnen wijzigen.
- (81) Bovendien hebben de Italiaanse autoriteiten uitdrukkelijk aangegeven dat de productie wordt beoordeeld aan de hand van schattingen die, met behulp van de economische literatuur, gegevens over een periode van minstens drie jaar opleveren, die dienen als referentiewaarden voor de producten en de marktprijzen daarvan. Indien gebruik wordt gemaakt van schattingen aan de hand waarvan, zoals gesteld in de toegezonden informatie, de gemiddelde normale productie op driejarige basis wordt berekend door uit te gaan van „normale” landbouwjaren (ofwel jaren zonder natuurrampen of abnormaal hoge opbrengsten), dan is het niet nodig een referentieperiode van „drie voorafgaande jaren, exclusief jaren waarvoor vergoedingen zijn betaald in verband met andere ongunstige weersomstandigheden” toe te passen voor de vaststelling van een representatieve waarde. Immers, wanneer de normale productie volgens een dergelijke methode wordt berekend, is het uitgesloten dat deze hoger uitvalt door externe factoren die tot abnormaal hoge opbrengsten leiden. Bovendien moet in beschouwing worden genomen dat de verliezen worden berekend voor individuele ondernemingen en niet op grond van een gemiddelde dat voor meer bedrijven wordt toegepast. Een dergelijke methode zou immers een verkeerd beeld opleveren van de schade die de individuele landbouwer heeft geleden, en mogelijkheden voor overcompensatie kunnen scheppen.
- (82) Ten aanzien van het feit dat tevens verliezen als gevolg van eerdere natuurrampen die een en dezelfde onderneming in de loop van hetzelfde landbouwjaar hebben getroffen, in de schadeberekening mogen worden betrokken, tenzij hiervoor eerder steun is verleend, hebben de Italiaanse autoriteiten in de brief van november 2003 toegelicht dat dit betekent dat: 1. de steunmaatregel eerst ten uitvoer kan worden gelegd wanneer de ongunstige weersomstandigheden een gewasschade van minstens 35 % veroorzaakt hebben (en dus als buitengewoon worden beschouwd); 2. de steun wordt verleend wanneer de verliezen aan een enkel gewas ten minste 35 % bedragen; 3. de schade die door eerdere ongunstige gebeurtenissen is toegebracht aan een en hetzelfde gewas of andere gewassen (met een omvang van minder dan 35 %), uitsluitend in de berekening wordt betrokken voorzover deze van invloed is op het verlies aan verkoopbare brutoproductie en niet wordt gecumuleerd met de verliezen waarvoor de steun is bedoeld.
- (83) De Italiaanse autoriteiten hebben bij brief van november 2003 bevestigd dat de steun derhalve uitsluitend berekend wordt aan de hand van de gewasschade, die meer moet bedragen dan 35 %.
- (84) In deze brief hebben de Italiaanse autoriteiten bovendien toegelicht dat overeenkomstig het bepaalde in punt 11.3.6 van de communautaire richtsnoeren ⁽³⁷⁾ verzekerde gewassen als „niet getroffen” worden beschouwd en de schade aan deze gewassen niet in de steunberekening worden betrokken.

⁽³⁶⁾ Zie voetnoot 9.

⁽³⁷⁾ Zie voetnoot 9.

- (85) In het licht van de beschikbare informatie en de bovenstaande toelichtingen van de Italiaanse autoriteiten, mag derhalve worden geconcludeerd dat de wijze waarop de Italië de productieverliezen berekent — die als basis dienen voor de compensatie van landbouwers voor schade als gevolg van ongunstige weersomstandigheden — verenigbaar is met punt 11.3 van de communautaire richtsnoeren, aangezien de schadedrempel voor steunverlening zowel wat betreft het getroffen gewas als de verkoopbare brutoproductie is vastgesteld op 35 % (tegenover de drempel van 30 % of 20 % van de communautaire richtsnoeren) en de gemiddelde normale productie van het getroffen bedrijf wordt berekend over een periode van drie jaar uitgaande van „normale landbouwjaren” (dat wil zeggen jaren zonder natuurrampen of een uitzonderlijk hoge productie).

Steunintensiteit en gevaar van overcompensatie

- (86) Volgens de communautaire richtsnoeren mag steun ter compensatie van landbouwers voor de geleden verliezen worden verleend tot 100 % wanneer is voldaan aan de voorwaarden zoals uiteengezet in de overwegingen 75 tot en met 82. De steun mag in geen geval hoger uitvallen dan de daadwerkelijk door de landbouwer geleden verliezen.
- (87) De Italiaanse autoriteiten hebben bevestigd dat de steun wordt berekend op basis van gewasschades van tenminste 35 % (een lager schadepercentage valt onder het normale bedrijfsrisico) en dat overeenkomstig punt 11.3.6 van de communautaire richtsnoeren ⁽³⁸⁾ schade aan verzekerde gewassen niet in de berekening worden betrokken. Bij brief van 20 november 2000 hebben de Italiaanse autoriteiten bevestigd dat tevens rekening mag worden gehouden met de normale kosten die de landbouwer niet heeft gemaakt, bijvoorbeeld omdat het gewas niet werd geoogst.
- (88) De wet waarvoor de procedure is ingeleid bepaalt dat de getroffen landbouwers in aanmerking kunnen komen voor één of meer steunmaatregelen, waarin de wet afhankelijk van de schade en het type landbouwbedrijf voorziet. De Italiaanse autoriteiten hebben benadrukt dat overcompensatie uitgesloten is, ook wanneer de landbouwer recht op meer dan een vergoeding heeft. Immers, bij brieven van 20 november 2000 en van november 2003 hebben de autoriteiten toegelicht dat de steun ter vergoeding van gewasschade wordt vastgesteld als een percentage van maximaal 100 % van i) de waarde van het kapitaal dat in de productiecycclus wordt benut (in technische termen „bedrijfskapitaal of teeltvoorschotten”, waarin tevens de uitgaven zijn begrepen die de landbouwer maakt voor het realiseren van de productie; zoals uitgaven voor bemesting, oogst en ongediertebestrijdingsmiddelen en de verwerving van technische productiemiddelen zoals zaden en meststoffen) en dat verloren gaat ten gevolge van schade aan de gewassen (de Italiaanse autoriteiten stellen dat de steun niet wordt afgemeten naar de werkelijke schade, die tevens de bedrijfswinst zou omvatten), en ii) de eventuele extra kosten die het landbouwbedrijf moet maken om de productiecycclus te kunnen voltooien. De tegemoetkomingen voor het herstel van bedrijfsstructuren dekken slechts een deel van de totale kosten van de herstelwerkzaamheden. De instantie die de steun uitkeert, moet erop toezien dat de schadevergoeding niet hoger uitvalt dan het schadebedrag, en onrechtmatige verrijking voorkomen. Voorts moeten de uitkerende instanties rekening houden met eventuele andere overheidssteun die voor dezelfde bij de wet voorziene doelen is verleend.
- (89) Op basis van de voorgaande overwegingen mag worden geconcludeerd dat de steun vermeld in artikel 3 (vooraangaand aan de wijziging die bij artikel 1 van wetsbesluit nr. 200 van 13 september 2002 is ingevoerd) ⁽³⁹⁾ en de artikelen 4 en 5 van wet nr. 185/92 ter compensatie van landbouwers voor verliezen als gevolg van natuurrampen en ongunstige weersomstandigheden, verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt in de zin van artikel 87, lid 2, respectievelijk onder b) en onder c), van het Verdrag, aangezien het steun betreft tot herstel van schade veroorzaakt door natuurrampen of daarmee gelijkgestelde buitengewone gebeurtenissen. Voor steun die wordt verleend na

⁽³⁸⁾ Zie voetnoot 9.

⁽³⁹⁾ Zoals eerder aangegeven, is artikel 3, lid 2, van wet nr. 185/92, dat een overzicht bevat van de steunmaatregelen ten behoeve van landbouwbedrijven, op 17 september 2002 vervangen door artikel 1 van wetsbesluit nr. 200 van 13 september 2002 (spoedeisende maatregelen ten behoeve van landbouwbedrijven die zijn getroffen door buitengewoon ongunstige weersomstandigheden), omgezet in wet nr. 256 van 13 november 2002. Deze maatregel wordt momenteel door de diensten van de Commissie onderzocht in het kader van steun nr. NN 145/02 (voorheen N 636/02) en is niet onderworpen aan deze beschikking.

de datum van kennisgeving van deze beschikking aan Italië, moeten de Italiaanse autoriteiten de Commissie van geval tot geval op de hoogte stellen van alle weersomstandigheden die ingevolge wet nr. 185/92 recht op tegemoetkomingen verlenen en passende ondersteunende meteorologische gegevens verstrekken, opdat de Commissie de steunvoornemens conform de punten 11.2.1 en 11.3.1 van de communautaire richtsnoeren ⁽⁴⁰⁾ kan beoordelen.

**Steun ten gunste van coöperaties voor de verwerking en afzet van landbouwproducten
(artikel 3 van wet nr. 185/92)**

- (90) In wet nr. 185/92 is bepaald dat de krachtens deze wet voorziene steunmaatregelen tevens van toepassing zijn op coöperaties voor de verwerking en afzet van landbouwproducten, die inkomsten-verliezen hebben geleden doordat de inbreng van de getroffen leden is afgenomen als gevolg van schade aan de gewassen ⁽⁴¹⁾. De vermindering moet ten minste 35 % bedragen van de gemiddelde inbreng en de verhandelde productie in de laatste twee jaar.
- (91) Voordat de nieuwe communautaire richtsnoeren van kracht werden, was het gebruikelijk dat de Commissie dit soort steun aan producentenverenigingen voor afzet en verwerking van landbouwproducten goedkeurde ⁽⁴²⁾ op grond van het beginsel dat schade aan de productie als gevolg van ongunstige weersomstandigheden of natuurrampen ertoe leidde dat de landbouwers minder konden inbrengen bij de producentenvereniging die de producten voor haar leden in het verkeer bracht. De landbouwers bleken derhalve dubbel getroffen: in de eerste plaats vanwege de schade aan hun gewassen en in de tweede plaats als gevolg van de verliezen van de coöperatie waarbij zij waren aangesloten en zij doorgaans hun producten inleverden. Het kon zelfs voorkomen dat de coöperatie als gevolg van de lage opbrengsten na een natuurramp verlies leed vanwege de vaste bedrijfslasten. Na de inwerkingtreding van de communautaire richtsnoeren heeft de Commissie deze praktijk ⁽⁴³⁾ toegepast in het licht van punt 11.3.8 van de communautaire richtsnoeren waarin is bepaald: „Steun als bedoeld in deze afdeling mag in beginsel uitsluitend worden betaald aan landbouwers dan wel aan een producentenorganisatie waarvan de landbouwer lid is, in welk geval het steunbedrag niet hoger mag zijn dan het werkelijk door de landbouwer geleden verlies.”
- (92) Bij brief van november 2003 hebben de Italiaanse autoriteiten erop gewezen dat de door de producentenverenigingen geleden schade wordt afgewenteld op de aangesloten producenten. Dientengevolge wordt de aan de vereniging betaalde steun niet toegewezen aan de aangesloten producent. Volgens de toelichting van de aangewezen autoriteiten wordt de steun berekend op basis van de door de producent geleden schade die tot een afname van de ingebrachte hoeveelheden heeft geleid en niet is gecompenseerd met de baten van de verkoop. De Italiaanse autoriteiten zijn van mening dat deze procedure voor de betaling van steun voldoet aan het bepaalde in punt 11.3.8 van de communautaire richtsnoeren, omdat het totale steunbedrag (ofwel het rechtstreeks aan de landbouwer betaalde bedrag vermeerderd met de steun die ten gunste van de landbouwer aan de coöperatie is betaald) niet hoger is dan het daadwerkelijk door de landbouwer geleden verlies.
- (93) In het licht van het voorgaande is er geen reden om producentenverenigingen voor de afzet en verwerking van landbouwproducten uit te sluiten van dit soort steun, die wordt ontvangen namens de aangesloten producenten, ter vervanging van steun die op basis van de wetsbepalingen ook rechtstreeks aan laatstgenoemden betaald had kunnen worden.

⁽⁴⁰⁾ In punt 11.2.1 is bepaald: „... zal de Commissie steunvoornemens op grond van artikel 87, lid 2, onder b), rekening houdend met haar vroegere praktijk terzake, van geval tot geval blijven beoordelen...”. In punt 11.3.1 is bepaald: „Om het de Commissie mogelijk te maken dergelijke steunregelingen te beoordelen, moeten bij de aanmelding van steunmaatregelen ter compensatie van door ongunstige weersomstandigheden veroorzaakte schade ook passende ondersteunende meteorologische gegevens worden verstrekt”.

⁽⁴¹⁾ Vijftienjarige leningen met rentesubsidie, waarvan de kapitaalsom afhankelijk is van de vaste bedrijfskosten en niet hoger kan zijn dan het percentage van de laagste inkomsten. Zie overweging 36, onder e), van deze beschikking.

⁽⁴²⁾ Zie bijvoorbeeld steun nr. 877/95 en steun nr. N 435/95.

⁽⁴³⁾ Zie bijvoorbeeld N 679/2001 (Italië-Bolzano); N 250/2002 (Italië-Bolzano); N 301/2002 (Italië-Trento).

- (94) Op grond van deze overwegingen mag worden geconcludeerd dat de steun bedoeld in artikel 3 (voorafgaand aan de wijziging die bij artikel 1 van wetsbesluit nr. 200 van 13 september 2002 is ingevoerd) ⁽⁴⁴⁾ van wet nr. 185/92 ter compensatie van coöperaties voor de verwerking en afzet van landbouwproducten voor verliezen als gevolg van natuurrampen en ongunstige weersomstandigheden overeenkomstig het bepaalde in punt 11.3.8 van de communautaire richtsnoeren, die aan de producentenverenigingen is verleend voor rekening van de aangesloten producenten en ter vervanging van steun die ook rechtstreeks aan laatstgenoemden had kunnen worden betaald, verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt in de zin van artikel 87, lid 2 respectievelijk, onder b) en artikel 87, lid 3, onder c), van het Verdrag. De Italiaanse autoriteiten moeten de Commissie van geval tot geval op de hoogte stellen van alle steun die wordt verleend na de kennisgeving van deze beschikking, opdat zij de afzonderlijke steunvoornemens conform haar vaste praktijk kan beoordelen ⁽⁴⁵⁾.

Steun ter bestrijding van dierziekten (artikel 6 van wet nr. 185/92)

- (95) Artikel 6 verleent producentenverenigingen de bevoegdheid om inkomenssteun te verlenen aan dierhouderijbedrijven die getroffen zijn door dierziekten. De toepassingsvoorschriften van deze steunmaatregelen zijn niet in het artikel opgenomen en worden uitgevaardigd bij besluit van het ministerie van Landbouw. Uit dit oogpunt beschouwd zijn de feitelijke steunmaatregelen ten gunste van deze dierhouders niet vastgelegd in wet nr. 185/92 en wordt hiervoor verwezen naar genoemd besluit. Artikel 6 van wet nr. 185/92 is derhalve geen staatssteun in de zin van artikel 87, lid 1, van het Verdrag.

Ministerieel besluit nr. 100460 van 18 maart 1993

- (96) Het besluit dient tot vaststelling van de toepassingsvoorschriften voor de algemene steunmaatregelen van artikel 6 van wet nr. 185/92 en valt derhalve binnen de werkingssfeer van artikel 87, lid 1, van het Verdrag.
- (97) Met de inwerkingtreding van de nieuwe communautaire richtsnoeren voor staatssteun in de landbouwsector kan steun ter bestrijding van dierziekten slechts worden goedgekeurd krachtens punt 11.4 van deze richtsnoeren, indien aan de volgende vier voorwaarden is voldaan:
- (98) 1. de ziekten moeten van algemeen belang zijn. Er moeten communautaire of nationale regels, neergelegd in wettelijke, bestuursrechtelijke of administratieve bepalingen, bestaan op grond waarvan de bevoegde nationale autoriteiten de betrokken ziekte moeten aanpakken en de steunmaatregelen moeten deel uitmaken van een passend communautair, nationaal of regionaal programma ter voorkoming, beheersing of uitroeiing van de betrokken ziekte (punt 11.4.2 van de communautaire richtsnoeren);
- (99) 2. de doelstellingen van de steunmaatregelen moeten hetzij preventief zijn, hetzij op compensatie zijn gericht, hetzij een combinatie daarvan vormen (punt 11.4.3 van de communautaire richtsnoeren);
- (100) 3. de steunmaatregelen moeten verenigbaar zijn met de specifieke bepalingen van de communautaire veterinaire wetgeving (punt 11.4.4 van de communautaire richtsnoeren);
- (101) 4. de steun kan worden verleend tot 100 % van de werkelijk gemaakte kosten en er mag geen mogelijkheid zijn om overcompensatie te verkrijgen (punt 11.4.5 van de communautaire richtsnoeren).

⁽⁴⁴⁾ Zie voetnoot 39.

⁽⁴⁵⁾ Zie voetnoot 43.

- (102) Bovendien wordt in punt 11.2.2 van de nieuwe communautaire richtsnoeren bepaald dat ter voorkoming van overcompensatie alle vorderingen in verband met de schade, bijvoorbeeld op grond van verzekeringspolissen, op het steunbedrag in mindering worden gebracht.
- (103) De in het ministeriële besluit genoemde steun wordt uitsluitend verleend indien de bestrijding van dierziekten gepaard gaat met een uitroeingsprogramma in de zin van wet nr. 218 van 2 juni 1988, die voorziet in maatregelen ter bestrijding van de blaasjesziekte en ander dierziekten. De bijdrage heeft alleen betrekking op de periode waarin de bedrijfsactiviteiten worden gestaakt wegens de verplichte vernietiging van de dieren, die hoe dan ook niet langer dan zes of drie maanden mag duren. De steun dient ter compensatie van de producenten voor inkomstendervingen ten gevolge van de vernietiging van de dieren die door het uitroeingsprogramma is opgelegd. De maatregelen stemmen overeen met de geldende communautaire wetgeving. Overcompensatie lijkt niet mogelijk, omdat het steunbedrag niet meer dan 40 % van de verkoopbare brutoproductie van de vernietigde diersoort mag belopen.
- (104) Bij brief van november 2003 hebben de Italiaanse autoriteiten tevens toegezegd dat zij in geval van tenuitvoerlegging van de maatregel zullen toetsen of overcompensatie kan worden verkregen door cumulatie van verschillende regelingen met dezelfde doelstellingen en erop zullen toezien dat alle vorderingen in verband met verzekeringspolissen op het steunbedrag in mindering worden gebracht.
- (105) Uit het voorgaande blijkt dat de steun vermeld in ministerieel besluit nr. 100460 overeenstemt met de toepasselijke communautaire voorschriften en derhalve wordt geacht verenigbaar te zijn met de gemeenschappelijke markt in de zin van artikel 87, lid 3, onder c), van het Verdrag.

Steun voor initiatieven voor actieve bescherming (artikel 8 van wet nr. 185/92)

- (106) Artikel 8 van wet nr. 185/92 voorziet in een steunpercentage van 80 % van de in aanmerking komende investeringen voor actieve gewasbescherming, zoals hagelschermen, en een percentage van 50 % van de voor steun in aanmerking komende uitgaven voor het beheer en het onderhoud van de inrichtingen die met de betrokken steun zijn gerealiseerd. De investeringen zijn gericht op het voorkomen van schade als gevolg van ongunstige weersomstandigheden of andere buitengewone gebeurtenissen. Volgens de door de Italiaanse autoriteiten verstrekte informatie mogen de betrokken investeringen slechts ter vervanging van passieve productbescherming dienen wanneer het economische voordeel van de investering hoger is dan de bedragen die met passieve bescherming gemoeid zijn.
- (107) Afgezien van de doelstellingen die met deze steunmaatregel worden nagestreefd, kan deze niet worden beoordeeld op basis van de bepalingen van punt 11 van de communautaire richtsnoeren inzake steun ter vergoeding van schade aan de landbouwproductie of aan de landbouwproductiemiddelen. Immers deze bepalingen regelen uitsluitend steun waarmee verliezen achteraf worden vergoed en steun ter bevordering van verzekeringen die mogelijke schade aan de landbouwproductie of de productiemiddelen dekken, en bevatten geen voorschriften inzake steun voor initiatieven op het gebied van actieve productbescherming in de zin van artikel 8 van wet nr. 185/92.
- (108) Dientengevolge moet de in artikel 8 vermelde steun worden beoordeeld in het licht van de bepalingen ten aanzien van steun voor investeringen in landbouwbedrijven, ofwel voor investeringen in primaire landbouwproductie, die met ingang van 1 januari 2000 geregeld zijn bij punt 4.1 van de communautaire richtsnoeren.
- (109) Punt 4.1.1 van de communautaire richtsnoeren bepaalt dat de investeringen moeten zijn gericht op één of meer van de volgende doelstellingen: verlaging van de productiekosten, verbetering en omschakeling van de productie, verhoging van de kwaliteit, instandhouding en verbetering van het natuurlijke milieu, de hygiënische omstandigheden en de normen inzake dierenwelzijn, en bevordering van de diversificatie van landbouwactiviteiten. Investeringssteun waarmee niet een van deze doelstellingen wordt nagestreefd, en vooral steun voor gewone vervangingsinvesteringen waarmee de omstandigheden bij de landbouwproductie op geen enkele wijze worden verbeterd, kan niet worden geacht de ontwikkeling van de sector te vergemakkelijken en valt dus niet binnen de werkingssfeer van de afwijking van artikel 87, lid 3, onder c), van het Verdrag.

- (110) Volgens punt 4.1.1.2 mag de overheidssteun, uitgedrukt in procenten van het subsidiabele investeringsvolume, ten hoogste 40 % bedragen en in de probleemgebieden zoals bedoeld in artikel 17 van Verordening (EG) nr. 1257/1999 van de Raad ⁽⁴⁶⁾ inzake plattelandontwikkeling ten hoogste 50 %. Voor investeringen die jonge landbouwers binnen vijf jaar na hun vestiging verrichten, is het maximale steunpercentage echter 45 % en in de probleemgebieden 55 %.
- (111) Krachtens punt 4.1.1.3 mag investeringssteun uitsluitend worden toegekend aan landbouwbedrijven waarvan de economische levensvatbaarheid door middel van een beoordeling van de vooruitzichten van het bedrijf kan worden aangetoond ⁽⁴⁷⁾ en waar de landbouwer over voldoende vakbekwaamheid en deskundigheid beschikt. Het landbouwbedrijf moet voldoen aan de communautaire minimumnormen op het gebied van milieu, hygiëne en dierenwelzijn. Worden de investeringen echter gedaan om te voldoen aan pas ingevoerde minimumnormen op het gebied van milieu, hygiëne en dierenwelzijn, dan mag steun worden verleend voor het bereiken van het niveau dat aan deze nieuwe normen beantwoordt.
- (112) Overeenkomstig punt 4.1.1.4 mag geen steun worden toegekend voor investeringen die zijn gericht op een productieverhoging waarvoor op de markt geen normale afzetmogelijkheden kunnen worden gevonden. Het bestaan van normale afzetmogelijkheden op de markt moet op het passende niveau worden beoordeeld aan de hand van de betrokken producten, de soorten investeringen en de bestaande en de verwachte capaciteit. Met eventuele productiebeperkingen of beperkingen op communautaire steunverlening in het kader van de gemeenschappelijke marktordeningen moet rekening worden gehouden. Wanneer in het kader van een gemeenschappelijke marktordening productiebeperkingen of beperkingen op communautaire steunverlening gelden ten aanzien van individuele landbouwers, landbouwbedrijven of verwerkende bedrijven, mag geen steun worden verleend voor investeringen waardoor de productie boven het op grond van deze beperkingen toegestane niveau zou uitkomen.
- (113) Op grond van punt 4.1.1.5 kunnen de subsidiabele in aanmerking komende uitgaven betrekking hebben op de bouw, verwerving of verbetering van onroerende goederen, nieuwe machines en nieuw materieel ⁽⁴⁸⁾, met inbegrip van computerprogrammatuur, algemene kosten, zoals kosten voor architecten, ingenieurs en adviseurs, haalbaarheidsstudies en voor het verkrijgen van octrooien en licenties, tot maximaal 12 % van de bovenbedoelde uitgaven, de aankoop van grond, met inbegrip van juridische kosten, belastingen en registratierechten. Overeenkomstig punt 4.1.1.8 mogen de maximaal voor steun in aanmerking komende uitgaven niet hoger zijn dan de limiet van het totale investeringsbedrag die de lidstaat overeenkomstig de verordening inzake plattelandontwikkeling heeft vastgesteld.
- (114) Conform punt 4.1.1.9 zal de Commissie bovenstaande bepalingen op overeenkomstige wijze toepassen op investeringen in primaire landbouwproductie die niet door landbouwers worden gedaan, bijvoorbeeld in geval van de aankoop van materieel voor gedeeld gebruik door een groep producenten.
- (115) De in artikel 8 van wet 185/92 bedoelde steun betreft in beginsel investeringssteun voor initiatieven op het gebied van actieve productbescherming, die dienen ter vervanging van passieve bescherming (verzekering). De Commissie heeft de Italiaanse autoriteiten verzocht een beschrijving en voorbeelden te geven van de soorten investeringen die voor deze steun in aanmerking komen. Bij brief van 20 november 2000 hebben de Italiaanse autoriteiten hagschermen als enig voorbeeld van de mogelijke investeringen genoemd en tegelijkertijd meegedeeld dat wegens gebrek aan passende technieken geen initiatieven voor actieve productbescherming zijn genomen.

⁽⁴⁶⁾ Verordening (EG) nr. 1257/1999 van de Raad van 17 mei 1999 inzake steun voor plattelandontwikkeling uit het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL) en tot wijziging en instelling van een aantal verordeningen (PB L 214 van 13.8.1999, blz. 31).

⁽⁴⁷⁾ Steunverlening aan landbouwondernemingen met financiële moeilijkheden is niet toegestaan, tenzij de steun wordt verleend op de voorwaarden vermeld in de communautaire richtsnoeren voor reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden.

⁽⁴⁸⁾ Uitgaven voor de aankoop van tweedehands materieel kunnen als subsidieel worden beschouwd in naar behoren gemotiveerde gevallen waarin de volgende vier voorwaarden tegelijkertijd zijn vervuld; in een door de verkoper van het materieel afgegeven verklaring wordt bevestigd wat de precieze herkomst van het materieel is en dat ervoor nog geen nationale of communautaire steun is verleend; de aankoop van het materieel betekent een bijzonder voordeel voor het programma of project of is noodzakelijk als gevolg van uitzonderlijke omstandigheden (nieuw materieel is niet tijdig beschikbaar, waardoor een behoorlijke uitvoering van het project in gevaar komt); de betrokken kostprijs (en daardoor ook het steunbedrag) valt lager uit dan de kostprijs van hetzelfde nieuw aangekochte materieel, terwijl er een goede kosten-batenverhouding blijft bestaan; het tweedehands aangekochte materieel bezit de nodige technische en/of technologische eigenschappen om aan de eisen van het project te kunnen voldoen.

- (116) Geen van de hiervoor vermelde voorwaarden van punt 4.1.1 van de communautaire richtsnoeren is van toepassing op de toewijzing van deze steun. Daarbij moet worden benadrukt dat ingevolge artikel 8 van wet nr. 185/92 maximaal 80 % steun voor deze investeringen kan worden verleend. Het steunpercentage dat de Commissie hanteert voor investeringen in primaire landbouwproductie bedraagt ten hoogste 40 % voor investeringen in gewone gebieden en ten hoogste 50 % voor investeringen in probleemgebieden in de zin van artikel 17 van Verordening (EG) nr. 1257/1999. Het door de Italiaanse autoriteiten vastgestelde percentage van 80 % overschrijdt derhalve het maximale steunpercentage dat de Commissie toestaat.
- (117) De Commissie is derhalve van mening dat steun tot 80 % van de investeringen voor actieve bescherming in de zin van artikel 8 van wet nr. 185/92 niet binnen de werkingssfeer van de afwijkingen zoals bedoeld in artikel 87, lid 1, van het Verdrag valt en derhalve onverenigbaar is met de gemeenschappelijke markt.
- (118) Bij artikel 8 van wet nr. 185/92 is bovendien een regeling ingevoerd, waarmee steun wordt verleend voor 50 % van de in aanmerking komende uitgaven voor het beheer en het onderhoud van de voorzieningen die met de in de vorige overwegingen vermelde steun zijn gefinancierd. Bij brief van 19 april 2000 heeft de Commissie de Italiaanse autoriteiten tevens verzocht deze steunregeling te rechtvaardigen, aangezien het haar voorkwam dat daarmee exploitatiekosten werden gedekt die doorgaans ten laste van normale bedrijfsuitoefening komen. Bij brief van 20 november 2000 hebben de Italiaanse autoriteiten geantwoord dat de betreffende actieve productbescherming in een collectief kader moest plaatsvinden en worden toevertrouwd aan daartoe aangewezen consortiums of instanties. De kosten voor de vervaardiging zouden derhalve niet direct ten laste van de individuele ondernemingen komen. De bijdrage van 50 % gold op overeenkomstige wijze voor de bijdrage aan verzekeringspremies.
- (119) Met het antwoord van de Italiaanse autoriteiten wordt bevestigd dat de steun van 50 % feitelijk dient om de kosten te dekken van het beheer en het onderhoud van de voorzieningen die dankzij de bovenvermelde steun zijn vervaardigd. Het is niet relevant dat de steun aan consortiums wordt betaald en door hen wordt beheerd, omdat de steun uiteindelijk ten goede komt aan landbouwers die gebruikmaken van de actieve beschermingsmiddelen. Er is derhalve sprake van steun die bedrijven bevrijdt van normale exploitatiekosten (met inbegrip van onderhoudskosten voor bedrijfsstructuren en investeringsuitgaven) gedurende de periode waarin deze wordt verleend. Steun die louter bedoeld is om uitgaven te financieren die doorgaans ten laste van de landbouwers komen, wordt als exploitatiesteun⁽⁴⁹⁾ beschouwd ofwel steun die slechts economische voordelen op korte termijn biedt en niet gericht is op een structurele ontwikkeling van de sector. Het is geen steun ten behoeve van de ontwikkeling van bepaalde bedrijfsactiviteiten of bepaalde economische regio's en derhalve mag worden geconcludeerd dat deze steun niet binnen de werkingssfeer van de afwijkingen zoals bedoeld in artikel 87, lid 1, van het Verdrag valt en derhalve onverenigbaar is met de gemeenschappelijke markt.
- (120) Bij brief van 20 november 2000 en vervolgens bij brief van november 2003 hebben de Italiaanse autoriteiten bevestigd dat de steun voor initiatieven op het gebied van actieve bescherming in de zin van artikel 8 van wet nr. 185/92 nooit ten uitvoer is gelegd.

Steun als bijdrage aan verzekeringspremies (presidentieel besluit nr. 324 van 17 mei 1996 houdende voorschriften ter vervanging van artikel 9 van wet nr. 185/92)

- (121) Artikel 9 van wet nr. 185/92 bepaalt onder welke voorwaarden het Nationaal Solidariteitsfonds steun als bijdrage aan verzekeringspremies mag verlenen.
- (122) Bij brief van 20 november 2000 wijzen de Italiaanse erop dat artikel 9 van wet nr. 185/92 inzake steun voor landbouwverzekeringen is vervangen door presidentieel besluit nr. 324 van 17 mei 1996 (reglement houdende voorschriften ter vervanging van artikel 9 van wet nr. 185 van 14 februari 1992 betreffende steun voor landbouwverzekeringen).

⁽⁴⁹⁾ Zie het arrest van het Gerecht van eerste aanleg van 8 juni 1995 in zaak T-459/93 (Siemens SA tegen Commissie), Jurispr. 1995, blz. 1675, en punt 3.5 van de communautaire richtsnoeren.

- (123) Volgens de Italiaanse autoriteiten is het decreet uitgevaardigd met het oog op de aanpassing van de nationale wetgeving aan de communautaire regelgeving op het gebied van verzekeringssteun. Presidentieel besluit nr. 324/96 bevat specifieke voorschriften op het gebied van subsidiabele verzekeringsovereenkomsten. De staatssteun voor deze verzekeringen bedraagt ten hoogste 50 % van de in aanmerking komende uitgaven en ten hoogste 65 % in gebieden met bijzonder grote risico's.
- (124) In artikel 1, lid 2, van presidentieel besluit nr. 324/96 worden de volgende drie soorten verzekeringen onderscheiden:
- a) vergoeding van schade aan bepaalde gewassen als gevolg van hagel, rijm, vorst of andere ongunstige weersomstandigheden (artikel 1, lid 2, onder a));
 - b) vergoeding van schade aan bedrijfsstructuren en bepaalde gewassen, veroorzaakt door het geheel van weersomstandigheden waarvan de ongunstige invloed op de bedrijfsproductie hoger is dan normaal. De verzekeringen kunnen ook verliezen door plantenziekten dekken, mits deze rechtstreeks verband houden met ongunstige weersomstandigheden en met dierziekten (artikel 1, lid 2, onder b));
 - c) vergoeding van schade aan de belangrijkste gewassen volgens het teeltplan, die veroorzaakt is door het geheel van weersomstandigheden waarvan de ongunstige invloed op de productie hoger is dan het normale ondernemingsrisico (artikel 1, lid 2, onder c)).
- (125) In presidentieel besluit nr. 324/96 worden geen criteria genoemd waaraan de verschillende verzekeringsovereenkomsten moeten voldoen om in aanmerking te komen voor steun⁽⁵⁰⁾. Ten aanzien van het normale ondernemingsrisico (dat relevant is voor de overeenkomsten zoals bedoeld in artikel 1, lid 2, onder b) en c), van het presidentieel besluit) hebben de Italiaanse autoriteiten in de brief van 20 november 2000 toegelicht dat in de regel een risicopercantage van 10 % tot 15 % wordt gehanteerd. Op basis van deze toelichting en de tekst van het presidentieel besluit is het derhalve mogelijk dat alle door het besluit bestreken overeenkomsten niet ook het risico van natuurrampen zoals bedoeld in artikel 87, lid 2, onder b), of daarmee gelijkgestelde gebeurtenissen dekken. Bovendien kan uit de formulering van presidentieel besluit nr. 324/96 worden opgemaakt dat het daarin vastgestelde steunpercentage van 50 % (65 % in geval van bijzonder hoge risico's) van toepassing is op alle soorten verzekeringsovereenkomsten.
- (126) Bovendien wordt in het presidentieel besluit uitsluitend verwezen naar de maximale percentages voor staatssteun als bijdrage aan verzekeringspremies en wordt niet bevestigd dat deze percentages tevens mogen worden toegepast voor de betrokken steunmaatregel. In het besluit zijn geen bepalingen opgenomen over cumulatie met steunregelingen die dezelfde doelstellingen hebben en gefinancierd worden met regionale of provinciale overheidsfondsen. Derhalve kan niet worden uitgesloten dat het in het besluit vastgestelde steunpercentage van 50 % (of 65 %) de waarden overschrijdt die op grond van de communautaire normen zijn toegestaan (nadat aan alle overige voorwaarden voor dit soort steunverlening is voldaan).
- (127) Na de inwerkingtreding van de communautaire richtsnoeren wordt steun voor verzekeringsovereenkomsten beoordeeld op basis van punt 11.5 (steun als bijdrage aan verzekeringspremies), dat vermeldt dat, in plaats van verliezen door natuurrampen achteraf te vergoeden, verscheidene lidstaten steunregelingen hebben ingesteld om de landbouwers ertoe aan te zetten zich tegen dergelijke gebeurtenissen te verzekeren. Het vaste beleid van de Commissie te dien aanzien is dat wordt ingestemd met steun tot 80 % van de premies om zich te verzekeren tegen verliezen als gevolg van natuurrampen en buitengewone gebeurtenissen zoals bedoeld in punt 11.2, en ongunstige weersomstandigheden die overeenkomstig punt 11.3 met een natuurramp kunnen worden gelijkgesteld.

⁽⁵⁰⁾ Bij brief van 20 november 2000 hebben de Italiaanse autoriteiten toegelicht dat het grootste verschil tussen de drie soorten verzekeringen gelegen is in het feit dat de overeenkomsten onder a) de risico's van afzonderlijke gebeurtenissen voor een enkel gewas dekken, die onder b) de risico's van meer dan een ongunstige gebeurtenis voor een enkel gewas of een enkele structuur dekken, terwijl die onder c) de risico's van meer dan een ongunstige gebeurtenis voor meer dan een gewas dekken.

- (128) Dekt de verzekering ook andere door ongunstige weersomstandigheden veroorzaakte verliezen of door dier- of plantenziekten veroorzaakte verliezen, dan mag de steun niet meer dan 50 % van de premie bedragen. De Commissie zal andere steunmaatregelen op het gebied van verzekeringen tegen natuurrampen en buitengewone gebeurtenissen, en vooral herverzekeringsregelingen en andere maatregelen ter ondersteuning van producenten in gebieden met bijzonder grote risico's, van geval tot geval onderzoeken.
- (129) In punt 11.5.3 is voorts bepaald dat steun als bijdrage aan de betaling van verzekeringspremies geen belemmering mag vormen voor het functioneren van de interne markt voor verzekeringsdiensten. Dit zou bijvoorbeeld het geval zijn wanneer de mogelijkheid om dekking door een verzekering te geven tot een enkele maatschappij of groep maatschappijen zou worden beperkt of wanneer het een voorwaarde voor de steunverlening zou zijn dat het verzekeringscontract wordt gesloten met een in de betrokken lidstaat gevestigde maatschappij.
- (130) Voor een correcte interpretatie van bovenstaande bepalingen moet eraan worden herinnerd dat de communautaire richtsnoeren ongunstige weersomstandigheden zoals hagel, vorst, ijs, droogte, regen en wind gelijkstellen met natuurrampen in de zin van artikel 87, lid 2, onder b), van het Verdrag als de door de begunstigde geleden verliezen hoger zijn dan 30 % (en 20 % in de probleemgebieden) van de normale jaarproductie, die moet worden berekend aan de hand van de in de richtsnoeren vermelde criteria. Op basis van deze criteria kan tot 80 % steun worden verleend voor verzekeringspolissen die uitsluitend zijn gesloten tegen natuurrampen zoals bedoeld in artikel 87, lid 2, onder b), en ongunstige weersomstandigheden zoals hagel, vorst, ijs enz. die daarmee gelijk kunnen worden gesteld. Voor verzekeringen die behalve voornoemde risico's ook andere risico's dekken, die evenwel niet voldoen aan de criteria voor de gelijkstelling met natuurrampen zoals bedoeld in artikel 87, lid 2, onder b), mag tot 50 % steun worden verleend. Polissen waarmee uitsluitend schade wordt verzekerd die veroorzaakt is door een niet met een natuurramp gelijkgestelde gebeurtenis, komen niet in aanmerking voor steun ⁽⁵¹⁾.
- (131) Bovengenoemde contracten, die worden bestreken door artikel 1, lid 2, van presidentieel besluit nr. 324/96, moeten derhalve worden geanalyseerd in het licht van de bepalingen van punt 11.5 van de communautaire richtsnoeren. Elk type verzekeringsovereenkomst moet apart worden beoordeeld.

Overeenkomsten zoals bedoeld in artikel 1, lid 2, onder a)

- (132) Artikel 1, lid 2, onder a), van presidentieel besluit nr. 324/96 bepaalt dat het mogelijk is steun te verlenen als bijdrage aan premies van verzekeringen die schade aan bepaalde gewassen als gevolg van hagel, rijm, vorst of andere ongunstige weersomstandigheden vergoeden. Natuurrampen en andere buitengewone gebeurtenissen in de zin van artikel 87, lid 2, onder b), van het Verdrag worden niet genoemd. Uit het artikel blijkt ook niet of de verzekeringen tegen ongunstige weersomstandigheden risico's dekken die voldoen aan de voorwaarden (verliezen van ten minste 30 % in gewone gebieden en 20 % in probleemgebieden) om te kunnen worden aangemerkt als natuurrampen zoals bedoeld in artikel 87, lid 2, onder b), van het Verdrag. Immers, de wet voorziet niet in een schadedrempel op grond waarvan de betrokken verzekering kan worden aangesproken. Hieruit volgt dat het mogelijk is dat de landbouwers krachtens artikel 1, lid 2, onder a), steun ontvangen voor de betaling van premies waarmee zij zich, ongeacht de omvang van de werkelijk geleden schade, verzekeren tegen enig uit weersomstandigheden voortvloeiend risico.
- (133) Bij brief van 19 april 2000 heeft de Commissie de Italiaanse autoriteiten uitdrukkelijk verzocht haar te informeren of de steun voor dit soort contracten betrekking had op verzekeringen die schade veroorzaakt door hagel, vorst en andere ongunstige weersomstandigheden, vergoeden ongeacht de omvang van de door het schadefeit geleden verliezen of dat de verzekering pas kon worden aangesproken zodra de omvang van de schade een bepaalde drempel had bereikt. De Italiaanse autoriteiten hebben bij brief van 20 november 2000 te dien aanzien geantwoord dat het met het oog op de liberalisatie van de markt voor verzekeringsdiensten en de vrijheid die partijen genieten ter zake van het aangaan van verzekeringsovereenkomsten, niet mogelijk was een minimumdrempel voor het recht op schadevergoeding vast te stellen, maar dat een empirische beschouwing van de gesloten verzekeringsovereenkomsten had uitgewezen dat een dergelijke drempel in de regel varieert van 10 tot 15 % van de geleden schade.

⁽⁵¹⁾ Volgens eerdere normen werd voor deze polissen maximaal 30 % steun verleend. De steun werd over een periode van tien jaar afgebouwd. Zie de beschikking inzake dossier C 12/A/95.

- (134) Aangezien een duidelijk antwoord en afdoende informatie van de Italiaanse autoriteiten ontbreken, meent de Commissie te mogen veronderstellen dat er geen specifieke voorwaarden verbonden zijn aan de steunverlening zoals bedoeld in artikel 1, lid 2, onder a), van presidentieel besluit nr. 324/96 en dat de steun in beginsel kan worden verleend voor alle soorten verzekeringen die schade veroorzaakt door hagel, vorst en andere ongunstige weersomstandigheden, vergoeden, ongeacht de omvang van de door het schadefeit geleden verliezen.
- (135) In het licht van de beschikbare informatie komen dergelijke overeenkomsten derhalve op grond van de voorwaarden die in punt 11.5 van de communautaire richtsnoeren worden gesteld, niet voor steun in aanmerking. Indien deze verzekeringen niet ook dekking geven tegen verliezen door natuurrampen en buitengewone gebeurtenissen zoals bedoeld in punt 11.2 en door ongunstige weersomstandigheden die overeenkomstig punt 11.3 met een natuurramp kunnen worden gelijkgesteld, is steunverlening niet toegestaan. Echter, wanneer deze ook verliezen door bovengenoemde gebeurtenissen verzekeren, dan mag de steun ten hoogste 50 % van de verzekeringspremie bedragen.

Overeenkomsten zoals bedoeld in artikel 1, lid 2, onder b) en c)

- (136) Artikel 1, lid 2, onder b) en c), van presidentieel besluit nr. 324/96 heeft betrekking op verzekeringsovereenkomsten tegen schade veroorzaakt door een samenspel van verschillende ongunstige weersomstandigheden die de productiewaarde „meer dan normaal” verminderen. Er wordt op generlei wijze verwezen naar natuurrampen of buitengewone gebeurtenissen zoals bedoeld in artikel 87, lid 2, onder b), van het Verdrag. Om te beoordelen of deze verzekeringsovereenkomsten voldoen aan de voorwaarden van punt 11.5 van de communautaire richtsnoeren, moet worden getoetst of deze dekking geven tegen ongunstige weersomstandigheden die ingevolge artikel 87, lid 2, onder b), met een natuurramp kunnen worden gelijkgesteld.
- (137) Bij brief van 19 april 2000 heeft de Commissie de Italiaanse autoriteiten verzocht een definitie te geven van het begrip „meer dan normaal”, aangezien de omvang daarvan noch in het presidentiele besluit, noch in de circulaire is vastgesteld. De Italiaanse autoriteiten hebben bij brief van 20 november 2000 meegedeeld dat met „meer dan normaal” wordt bedoeld dat de verliezen slechts kunnen worden vergoed voorzover deze hoger uitvallen dan de normale bedrijfsrisico's die ten laste van de ondernemer komen. Volgens de Italiaanse autoriteiten wordt doorgaans een ondernemingsrisico van 10 tot 15 % gehanteerd, ook al worden verzekeringsovereenkomsten met een hogere franchise afgesloten om de kosten te drukken. De documentatie bevat echter geen specifieke voorschriften op dit gebied.
- (138) Aangezien een duidelijk antwoord en nadere informatie van de Italiaanse autoriteiten ontbreken, is het op basis van de beschikbare informatie niet mogelijk de weersomstandigheden vermeld in artikel 1, lid 2, onder b) en c), van presidentieel besluit nr. 324/96 gelijk te stellen met natuurrampen zoals bedoeld in artikel 87, lid 2, onder b), omdat deze niet voldoen aan de voorwaarden die hiervoor in punt 11.3 van de communautaire richtsnoeren zijn vastgesteld. Indien de verzekeringscontracten niet ook dekking geven tegen verliezen veroorzaakt door de onder punt 11.2 vallende natuurrampen en buitengewone gebeurtenissen en door ongunstige weersomstandigheden die overeenkomstig punt 11.3 met een natuurramp kunnen worden gelijkgesteld, is steunverlening niet toegestaan. Echter, wanneer deze ook verliezen door bovengenoemde gebeurtenissen verzekeren, dan mag de steun ten hoogste 50 % van de verzekeringspremie bedragen.
- (139) In presidentieel besluit nr. 324/96 is bepaald dat de staatssteun voor verzekeringspremies niet hoger mag zijn dan 50 % van de in aanmerking komende uitgaven, die zoals vermeld in overweging 47 worden vastgesteld. In gebieden met bijzonder grote risico's mag het steunbedrag worden aangevuld tot 65 %. Het besluit bevat geen bepalingen ten aanzien van het maximale steunpercentage dat moet worden toegepast na een eventuele cumulatie van de staatssteun en andere steunregelingen.

- (140) Bij brief van 19 april 2000 heeft Commissie de Italiaanse autoriteiten verzocht opgave te doen van het maximale steunpercentage. De Italiaanse autoriteiten hebben bij brief van 20 november 2000 geantwoord dat de staatssteun 50 % belooft en dat tot 65 % aanvullende steun kan worden verleend in gebieden met bijzonder grote risico's. In de regel varieert de staatssteun van 30 % tot 40 %. In de (naar zeggen) weinige gevallen waarin regionale steun van ten hoogste 25 % à 30 % werd verleend, zoals in de provincie Trento, is de totale overheidssteun nooit hoger geweest dan 65 %. In de brief van november 2003 hebben de Italiaanse autoriteiten ten aanzien van na 1 januari 2000 verleende steun opgemerkt dat de verhoging tot 65 % nooit is toegepast. In deze brief hebben de aangewezen autoriteiten er tevens op gewezen dat uit de door de regio's verstrekte informatie is gebleken dat slechts enkele regio's in de periode 2000-2003 steun ter aanvulling van de staatssteun voor verzekeringspremies hebben verleend. Informatie van het ministerie van Landbouw heeft voorts uitgewezen dat in die gevallen waarin aanvullende steun is verleend, de totale steun steeds beperkt is gebleven tot maximaal 50 % van de daadwerkelijk betaalde bedragen. In de gevallen waarin de steun betrekking had op verzekeringen tegen natuurrampen en gebeurtenissen die met een natuurramp kunnen worden gelijkgesteld (waarvoor steunpercentages van meer dan 50 % kunnen gelden), is deze verleend krachtens een speciale door de Commissie goedgekeurde steunregeling ⁽⁵²⁾.
- (141) In de overwegingen 135 en 138 heeft de Commissie geconcludeerd dat de beschikbare informatie heeft uitgewezen dat de verzekeringscontracten zoals vermeld in artikel 1, lid 2, onder a), b) en c), van presidentieel besluit nr. 324/96 (ter vervanging van artikel 9 van wet nr. 185/92) niet worden bestreken door het bepaalde in punt 11.5 van de communautaire richtsnoeren. Immers, de landbouwers kunnen in beginsel steun ontvangen voor de betaling van de premies waarmee zij zich verzekeren tegen schade veroorzaakt door willekeurige ongunstige weersomstandigheden, ongeacht het schadebedrag waarboven een vergoeding wordt betaald. Bijgevolg kan de Commissie niet instemmen met steun als bijdrage aan de betrokken verzekeringspremies. Aangezien volledige informatie van de aangewezen autoriteiten ontbreekt, mag de steun desalniettemin maximaal 50 % van het premiebedrag bedragen voorzover deze contracten tevens dekking geven tegen schade veroorzaakt door natuurrampen en buitengewone gebeurtenissen zoals bedoeld in punt 11.2 van de richtsnoeren en door ongunstige weersomstandigheden die overeenkomstig punt 11.3 met een natuurramp kunnen worden gelijkgesteld.
- (142) In het licht van de voorgaande overwegingen concludeert de Commissie derhalve dat de steun als bijdrage aan verzekeringspremies die door Italië wordt verleend krachtens presidentieel besluit nr. 324/96 (ter vervanging van artikel 9 van wet nr. 185/92), onverenigbaar is met de gemeenschappelijke markt en niet wordt bestreken door enige uitzondering zoals bedoeld in artikel 87, lid 1, van het Verdrag, voorzover deze contracten niet tevens dekking geven tegen verliezen door natuurrampen en buitengewone gebeurtenissen zoals bedoeld in punt 11.2 van de communautaire richtsnoeren en door ongunstige weersomstandigheden die overeenkomstig punt 11.3 met een natuurramp kunnen worden gelijkgesteld.

IV. CONCLUSIES

- (143) Uit de voorgaande overwegingen blijkt dat de steunmaatregelen zoals bedoeld in artikel 3 (voorafgaand aan de wijziging ingevoerd bij artikel 1 van wetsbesluit nr. 200 van 13 september 2002) ⁽⁵³⁾ en de artikelen 4 en 5 van wet nr. 185/92 betreffende steunverlening voor schade veroorzaakt door natuurrampen en daarmee gelijkgestelde buitengewone gebeurtenissen, worden geacht verenigbaar te zijn met de gemeenschappelijke markt in de zin van artikel 87, lid 2, onder b), respectievelijk lid 3, onder c), van het Verdrag, aangezien de steun dient tot herstel van door natuurrampen of daarmee gelijkgestelde ongunstige weersomstandigheden veroorzaakte schade.

⁽⁵²⁾ Zie bijvoorbeeld Italië/Sardinië, steun nr. N 554/2000, goedgekeurd bij brief SG 2000/D109513 van 22 december 2000.

⁽⁵³⁾ Zie voetnoot 39.

- (144) Voor steun die wordt verleend na de datum van kennisgeving van deze beschikking aan Italië, moeten de Italiaanse autoriteiten de Commissie van geval tot geval op de hoogte stellen van alle weersomstandigheden die ingevolge wet nr. 185/92 recht op tegemoetkomingen verlenen en passende ondersteunende meteorologische gegevens verstrekken, opdat de Commissie de steunvoornemens conform de punten 11.2.1 en 11.3.1 van de communautaire richtsnoeren kan beoordelen ⁽⁵⁴⁾. Bovendien moeten de Italiaanse autoriteiten met ingang van de datum van kennisgeving van deze beschikking mededeling doen van elke in artikel 3 van wet nr. 185/92 vermelde steunregeling ten gunste van producentenverenigingen voor de verwerking en de afzet van landbouwproducten, aangezien de Commissie dergelijke steunvoornemens van geval tot geval zal blijven onderzoeken.
- (145) De steun vermeld in artikel 6 van wet nr. 185/92 en uitgevoerd overeenkomstig ministerieel besluit nr. 100460, is verenigbaar met de gemeenschappelijke markt zoals bedoeld in artikel 87, lid 3, onder c), van het Verdrag.
- (146) De in artikel 8 van wet nr. 185/92 vermelde steunmaatregelen vallen niet binnen de werkingssfeer van de afwijkingen zoals bedoeld in artikel 87, lid 1, van het Verdrag en zijn derhalve onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt.
- (147) Volgens de informatie die de Italiaanse autoriteiten bij brief van 20 november 2000 ⁽⁵⁵⁾ en bij brief van november 2003 hebben verstrekt, is de in artikel 8 van wet 185/92 voorziene steunregeling nooit praktisch ten uitvoer gelegd en is terugvordering van de uitgekeerde steun niet noodzakelijk. Indien de Italiaanse autoriteiten in de toekomst voornemens zijn steun te verlenen voor de in dit artikel vermelde investeringen, zijn zij gehouden deze overeen te stemmen met punt 4.1.1 van de communautaire richtsnoeren. De steunmaatregelen ten behoeve van het beheer en het onderhoud van de in artikel 8 van wet nr. 185/92 bedoelde actieve beschermingsmiddelen, moeten worden ingetrokken.
- (148) Steun als bijdrage aan verzekeringspremies zoals bedoeld in presidentieel besluit nr. 324/96 (ter vervanging van artikel 9 van wet nr. 185/92) is onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt voorzover de verzekeringsovereenkomsten niet tevens dekking geven tegen verliezen als gevolg van natuurrampen en buitengewone gebeurtenissen zoals bedoeld in punt 11.2 van de communautaire richtsnoeren en ongunstige weersomstandigheden die overeenkomstig punt 11.3 met een natuurramp kunnen worden gelijkgesteld. Indien de overeenkomsten tevens dekking geven tegen schade veroorzaakt door de hiervoor genoemde gebeurtenissen, mag steun worden verleend in de vorm van een bijdrage van ten hoogste 50 % van de premie. De steun mag meer dan 50 % bedragen (tot 80 %), indien de verzekeringsovereenkomsten uitsluitend verliezen dekken die het gevolg zijn van natuurrampen en buitengewone gebeurtenissen zoals bedoeld in punt 11.2 en met natuurrampen gelijkgestelde ongunstige weersomstandigheden in de zin van punt 11.3 van de communautaire richtsnoeren.
- (149) In beginsel moet onverenigbare en onrechtmatig verleende steun worden teruggevorderd (zie ook artikel 14 van Verordening (EG) nr. 659/1999). De Commissie is in het onderhavige geval evenwel tot de conclusie gekomen dat terugvordering in bepaalde omstandigheden in strijd zou zijn met het communautaire recht, en met name met het rechtszekerheidsbeginsel, en wel op grond van de volgende redenen. De Commissie heeft bemerkt dat de Italiaanse versie van de communautaire richtsnoeren een dubbelzinnigheid met betrekking tot landbouwverzekeringen bevat. Deze dubbelzinnigheid, die niet in de andere taalversies voorkomt, is gelegen in het feit dat het woord „ook” ontbreekt in de laatste zin van punt 11.5.1 van de Italiaanse versie van de communautaire richtsnoeren. Door deze fout in de Italiaanse vertaling van de richtsnoeren luidt de tekst als volgt: „Qualora l'assicurazione copra altre perdite dovute ad avverse condizioni atmosferiche o perdite dovute a epizootie o fitopatie, il tasso di aiuto è ridotto al 50 % del costo del premio” (Dekt de verzekering andere door ongunstige weersomstandigheden veroorzaakte verliezen of door dier- of plantenziekten veroorzaakte verliezen, dan mag de steun niet meer dan 50 % van de premie bedragen). Het is mogelijk dat de Italiaanse instanties door deze zin de indruk hebben gekregen dat het gebruikelijk is dat de Commissie instemt met steunpercentages van 50 % voor verzekeringsovereenkomsten die geen

⁽⁵⁴⁾ Zie voetnoot 40.

⁽⁵⁵⁾ Zie overweging 16.

dekking geven tegen natuurrampen, buitengewone gebeurtenissen en ongunstige weersomstandigheden zoals bedoeld in de punten 11.2 en 11.3 van de communautaire richtsnoeren, en met steunpercentages van meer dan 50 % voor verzekeringen die deze risico's wel dekken. Gezien de situatie is het niet correct over te gaan tot terugvordering van steun die is betaald als een bijdrage van 50 % aan de premies van verzekeringen die niet ook verliezen door natuurrampen, buitengewone gebeurtenissen en ongunstige weersomstandigheden zoals bedoeld in de punten 11.2 en 11.3 van de communautaire richtsnoeren dekken. De Commissie zal in elk geval zo spoedig mogelijk een rectificatie van de Italiaanse versie van de communautaire richtsnoeren publiceren.

- (150) De steun moet echter wel van de begunstigden worden teruggevorderd in die gevallen waarin meer dan 50 % steun is betaald voor verzekeringscontracten die geen verliezen door natuurrampen, buitengewone gebeurtenissen en ongunstige weersomstandigheden zoals bedoeld in de punten 11.2 en 11.3 van de communautaire richtsnoeren dekken. In de brief van november 2003 hebben de Italiaanse autoriteiten meegedeeld dat de door de regio's verstrekte informatie uitwijst dat slechts enkele regio's aanvullende steun voor verzekeringen hebben verleend in de periode van 2000 tot 2003 en dat er in alle gevallen niet meer dan 50 % van de kosten van de verzekeringspremies is uitgekeerd. De gevallen waarin meer dan 50 % steun voor verzekeringspremies werd verleend, vielen binnen de werkingssfeer van speciale steunregelingen die op rechtmatige wijze door de Commissie zijn goedgekeurd op grond van punt 11.5 van de communautaire richtsnoeren ⁽⁵⁶⁾,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN:

Artikel 1

1. De steun zoals bedoeld in artikel 3 (voorafgaand aan de wijziging ingevoerd bij artikel 1 van wetsbesluit nr. 200 van 13 september 2002) en de artikelen 4 en 5 van wet nr. 185/92, ter compensatie van landbouwers voor verliezen als gevolg van natuurrampen of daarmee gelijkgestelde ongunstige weersomstandigheden, is verenigbaar met de gemeenschappelijke markt in de zin van artikel 87, lid 2, onder b), en artikel 87, respectievelijk lid 3, onder c), van het Verdrag.
2. De maatregelen zoals bedoeld in artikel 6 van wet nr. 185/92 worden niet beschouwd als steun in de zin van artikel 87, lid 1, van het Verdrag.
3. De steun zoals bedoeld in ministerieel besluit nr. 100460 van 18 maart 1993 is verenigbaar met de gemeenschappelijke markt in de zin van artikel 87, lid 3, onder c), van het Verdrag.
4. De steun voor initiatieven op het gebied van actieve bescherming van de landbouwproductie tegen ongunstige weersomstandigheden zoals bedoeld in artikel 8 van wet nr. 185/92 is onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt.
5. De steun zoals bijdrage aan verzekeringspremies, zoals bedoeld in presidentieel besluit nr. 324/96 (ter vervanging van artikel 9 van wet nr. 185/92), is verenigbaar met de gemeenschappelijke markt in de zin van artikel 87, lid 3, onder c), van het Verdrag, voorzover hij in overeenstemming is met punt 11.5 van de communautaire richtsnoeren voor staatssteun in de landbouwsector of voorzover de verzekeringscontracten waarvoor steun wordt verleend tevens dekking geven tegen verliezen als gevolg van natuurrampen en buitengewone gebeurtenissen zoals bedoeld in punt 11.2 van de communautaire richtsnoeren, en van ongunstige weersomstandigheden die overeenkomstig punt 11.3 van de communautaire richtsnoeren met een natuurramp kunnen worden gelijkgesteld, en voorzover de steun voor dergelijke verzekeringscontracten ten hoogste 50 % van de kosten van de verzekeringspremie bedraagt.
6. Steun die op basis van presidentieel besluit nr. 324/96 (ter vervanging van het bepaalde in artikel 9 van wet nr. 185/92) is verleend zoals bijdrage aan de betaling van verzekeringspremies en niet voldoet aan het bepaalde in punt 11.5 van de communautaire richtsnoeren, is onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt.

⁽⁵⁶⁾ Zie bijvoorbeeld steunmaatregel nr. N 554/2000 (Italië/Sardinië), goedgekeurd bij brief SG 2000/D109513 van 22 december 2000.

Artikel 2

1. Met ingang van de datum van kennisgeving van deze beschikking stelt Italië de Commissie van geval tot geval op de hoogte van alle weersomstandigheden die ingevolge wet nr. 185/92 recht geven op tegemoetkomingen en verstrekt het passende ondersteunende meteorologische gegevens overeenkomstig de punten 11.2.1 en 11.3.1 van de richtsnoeren.
2. Met ingang van de datum van kennisgeving van deze beschikking stelt Italië de Commissie van geval tot geval op de hoogte van alle steun die krachtens artikel 3 van wet nr. 185/92 wordt verleend ten gunste van coöperaties voor de verwerking en de afzet van landbouwproducten.
3. Italië wijzigt de bepalingen betreffende steun voor verzekeringscontracten overeenkomstig punt 11.5.1 van de richtsnoeren (na rectificatie van de Italiaanse versie), dat als volgt luidt: „(...) Het vaste beleid van de Commissie te dien aanzien is dat wordt ingestemd met steun tot 80 % van de premies om zich te verzekeren tegen verliezen door de onder punt 11.2 vallende natuurrampen en buitengewone gebeurtenissen en door ongunstige weersomstandigheden die overeenkomstig punt 11.3 met een natuurramp kunnen worden gelijkgesteld. Dekt de verzekering ook andere door ongunstige weersomstandigheden veroorzaakte verliezen of door dier- of plantenziekten veroorzaakte verliezen, dan mag de steun niet meer dan 50 % van de premie bedragen”.
4. Italië wijzigt de wetgeving inzake investeringssteun voor initiatieven voor actieve verdediging overeenkomstig het bepaalde in punt 4.1.1 van de richtsnoeren.
5. Italië trekt de bepalingen inzake steun voor de werking en het onderhoud van de inrichtingen voor actieve verdediging in.
6. In overeenstemming met artikel 4 van Verordening (EG) nr. 1638/98 van de Raad van 20 juli 1998 tot wijziging van Verordening nr. 136/66/EEG houdende de totstandbrenging van een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector oliën en vetten ⁽⁵⁷⁾, mag de steun die de Italiaanse autoriteiten voornemens zijn te verlenen in het kader van de regelgeving in deze beschikking, niet worden toegekend voor na 1 mei 1998 aangelegde olijfgaarden. Voor herstructureringen van bestaande olijfgaarden die leiden tot een toename van het aantal bomen, mag deze steun evenmin worden toegekend.

Artikel 3

Uiterlijk twee maanden na de kennisgeving van deze beschikking, stelt Italië de Commissie op de hoogte van de maatregelen die zijn genomen om aan deze beschikking te voldoen.

Artikel 4

Deze beschikking is gericht tot de Italiaanse Republiek.

Gedaan te Brussel, 16 december 2003.

Voor de Commissie

Franz FISCHLER

Lid van de Commissie

⁽⁵⁷⁾ PB L 210 van 28.7.1998, blz. 32. Verordening gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1513/2001 (PB L 201 van 26.7.2001, blz. 4).